59րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1661 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ – 1 ԴԵԿՏ. 1906 15 ՇԷՎՎԱԼ 1324 – 18 ԹԷՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բարձր Դրան պողոտայ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس قید
ادارهخانهسی: باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար Մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԽՈՉԸՆԴՈՏԸ ԵՐԿՈՒ ԱՄՈՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Սըլանթիքի լուսաշող սրահներուն մէջ տեսայ զինքը անցած գիշեր, որ կլոր սեղանի մը չուրջ առանձնացած ու սիւնի մը ետին քաշուած կը մտածէր։ Գարեջուրին լեցուն գաւաթը երկար սպասումի մը հետեւանքով կորսնցուցած էր փրփուրը, որուն ձեռք երկընցնել իսկ մտքէն չէր անցըներ, այնչափ նուիրուած ըլլալ կը թուէր իր մտածումներուն. նոյն իսկ իմ գոյութիւնս ալ չէր նշմարած երբ իր հանդիպակաց սեղանէն կը գիտէի իր սիրտմաշուքը քառորդէ մը ի վեր։

Գեղեցիկ էր, հարուստ ու ընկերական, բանը գործը տեղը, լեզուն բերնին մէջ կը դառնար ու առաջին տեսութեամբ իսկ կրնար գրաւել խօսակիցը. այս առաւելութիւններուն շնորհիւ ամէն կողմէ սիրուած՝ նախանձելի ամուսնութիւն մը կնքած էր դեռ հազիւ տարի մը առաջ սոյն այս սրահներուն մէջ, մայրաքաղաքիս հայկայք դասակարգէն սուարաթիւ հարսնեւորներու ներկայութեամբ ու մեծ ծախսերով։

Ընթրիքի ժամը անցած էր և նոր փեսայի մը հոս առանձնացումը անսովոր կը գտնէի. անոր մտամփոփ վերացումը մանաւանդ բոլորովին ուշս գրաւած էր, որուն նկատմամբ սակայն բացատրութիւն պահանջելու իրաւունք չէր տար ինձ նոյն իսկ մտերիմ բարեկամութիւնս։ Պահ մը մեր ակնարկները իրարու հանդիպեցան ու բարեկամս սիրալիր բարեւով մը գլխ պատուեց անմիջապէս քովս գալով,

—Ի՞նչ է, ըսի ծիծաղելով, գիշերուան այս պահուն, ի՞նչ գործ ունիս տունէն դուրս. յափրացումի շրջանը շատ մօտ է դեռ, ամուսնացած մարդիկ պէտք չէ որ առանձին դուրս ելլեն։

—Այո՛, պատասխանեց լակոնական ոճով մը, իրաւունք ունիք, սակայն ամուսնացած մարդոց համար է այդ պայմանը։

—Ի՞նչ կայ որ, հարցուցի, մի՞թէ անհամաձայնութի՞ւն մը, բա՞ն մը ծագեցաւ ձեր երկուքին միջեւ։

—Ո՛չ անհամաձայնութիւն կայ ո՛չ ալ դժտութիւն, պատասխանեց բարեկամս. ընդհակառակն, հաւկցուած սէր մը՝ որ օր աւուր արմատանալու վրայ է մեր երկուքին ալ մէջ որչափ որ մօտէն ճանչնանք զիրար. մինակ թէ, խոչընդոտ մը կայ, ծանր ու անտանելի խոչընդոտ մը՝ որուն ո՛չ գոյութիւնը կրնամ խոստովանիլ, ո՛չ դարման մը կրնամ գտնել ու ո՛չ ալ....։

Արտաքին երեւոյթով այսչափ երջանիկ սեպուող նոր փեսի մը այս աստիճան ծանր մտատանջութիւնը, արդարեւ յատկանշական էր և պահ մը այնպէս ենթադրեցի որ երիտասարդական անբուժելի հիւանդութեան մը ենթարկուած է ու ամուսինն ալ վարակելու խղճահարութենէն տանջուած՝ հալումաշ կ'ըլլայ այսպէս։

—Բայց սիրելի՛ս, յարեցի, պէտք է գիտնալ որ չարիքը իր սաղմնային վիճակին մէջ աւելի շուտ կը դարմանուի, քան մեծ համեմատութիւններ առնելէ ետք. կեանքի տոմարներուն մէջ ամէն բան գրուած է, մարդ կրնայ ամէնէն անակնկալ դժուարութիւններու հանդիպիլ և անդարմանելի նկատել իր կացութիւնը, մինչդեռ գիտութիւնն ու փորձառութիւնը...

—Ներեցէ՛ք, ընդմիջեց երիտասարդը անմիջապէս կռահելով ենթադրութիւնս, գիտութեան հետ գործ չունիմ բնաւ, ո՛չ ալ ո՛և է հիւանդութիւն. երկուքս ալ այր ու կին քաջողջ ենք բառին լայն առումով ու միակ մտահոգութիւնը որ կը դառնացնէ մեր կեանքը, մօրս ու քոյրերուս անտեղի վարմունքն է ամուսնոյս հանդէպ։

—Ատո՞ր համար այսչափ մտատանջ էք. ըսի, ամէն հոգ ատոր պէս թող ըլլայ։

—Բայց դիւրին մի՛ նկատէք կացութիւնս, յարեց, տան մէջ ոչ համ կայ ոչ ալ հոտ. հարսնիքէն երկու շաբաթ ետք անհամաձայնութիւնը ծայր տուաւ և սկսաւ օր աւուր աւելի չեշտուիլ։ Նախ թեթեւ ակնարկութիւններով սկսաւ դժտութիւնը. ամուսնոյս ամէնէն սովորական արարքներն իսկ սկսան յոռետեսի ակնոցով դիտուիլ մօրս ու քոյրերուս կողմէ, որոնք խմբովին հալածում մը կազմակերպած, չարունակեցին մեր բերնին համը փախցնել։ Առջի օրերը կարեւորութիւն չտուի կնոջս այս առթիւ ըրած գանգատներուն ու յորդորեցի զինքը որ հնազանդի մօրս ու համերաշխ ապրելու միջոցներուն վրայ խորհի. ինքզինքս անկարող մէկը ցոյց տուի ու այնպէս հաւատացուցի որ եթէ ծնողական յարկէն բաժնուէի շատ դժուարութեան պիտի բաղխէի բարեկեցիկ ապրուստ մը հայթայթելու համար և գուցէ բոլորովին անգործ մնայի եթէ հօրս բարեհաճութենէն զրկուէի. ըսի նաեւ որ ի՞նչ պիտի արժէր իր դաստիարակութիւնն ու բարձր կրթութիւնը, եթէ կեսուրին ու տալերուն հետ վարուելու չափ ուշիմութիւն չունենար ու հասարակ աղջկան մը նման ընտանի յարկէն բաժնուելուն միայն տենչէր աչքը։ Անոր ճարտարախօսութիւնս կը թափէի ամէն գիշեր, համոզելու համար կինս որ առիթ չտայ դժտուելու. աշխարհի մեծ կիները օրինակ կը բերէի ու կը յայտարարէի թէ անձնազոհութիւնը, չարքաշութիւնը ամէնէն մեծ առաքինութիւնն է ճշմարիտ կնոջ, որուն համար է որ պաշտումի առարկան կը դառնայ ան, ամբողջ զօրաւոր սեռին։ Մերթ ալ ուրիշ կողմէն համոզել ջանալով, այս տունը մերն է կ'ըսէի, քոյրերս հիւրեր են որոնք մէկ քանի տարիէն պիտի հեռանան տունէն ամուսնութեամբ, հետեւաբար կարճ ժամանակաշրջանի մը համար ինչո՞ւ տակն ու վրայ ընենք մեր ամբողջ գործը ու դժբախտութեան ենթարկուինք։ Օրինակներ կը բերէի ընտանեկան յարկէ բաժնուելով դժբախտ եղող զոյգերու և միշտ կ'եզրակացնէի որ ամէնէն նուազ չարիքը անբաժան մընալ ու աղէկ գէշ վարուիլն է։ Երբեմն ալ կատակելով, առիկա խրատ թող ըլլայ քեզ, կ'ըսէի, ու երբ օր մը դուն կեսուր ըլլաս ու հարսեր ունենաս, ջինջ այս ամէնքը ու անոր համեմատ համերաշխութիւն պահել գիտցիր հարսերուդ ու աղջիկներուդ միջեւ։

Ալ ես բնաւ բերան չէի բանար. խեղճ երիտասարդը, որ պահ մը առաջ արձանացած մնացած էր, հիմա ներքին խռովքը չէր կրնար զսպել ու գուցէ իմ փորձառութենէս ու բարեկամութենէս օգտուելու յոյսով անընդհատ կը խօսէր։ Գարեջուրի երրորդ գաւաթը պարպած էինք արդէն, երբ շարունակելով իր սրտացաւ պատմութիւնը.

—Միւս կողմէ մայրս ու քոյրերս բնաւ վեհողութիւն չէին ցոյց տար, ըսաւ, ու որպէս թէ մենք աւելորդ տարր մը ըլլայինք տան մէջ, կը շարունակէին հալածանքը կնոջս հանդէպ։ Երկրորդ ամսուն լուռ հակառակութիւնը պոռթկացած էր ու քոյրերէս մէկը մինչեւ իսկ ամուսնոյս ֆիզիքական կազմուածքն ալ հրապարակային քննադատութեան ենթարկել յանդգնած էր, զայն բացարձակ անարժան մը ներկայացնելով ինձ ամուսին ու իրենց հարս ըլլալու։ Այն իրիկուն երբ տուն վերադարձայ ամուսնոյս բացակայութիւնը տեսնելով սրահէն.

—Հարսդ ո՞ւր է մայր, ըսի, վախնալով որ կռիւ մը ըրած են ու սրտպուած՝ հօրը տունը գացած է։

—Ապրի՛ս զաւակս, ապրի՛ս, պատասխանեց մայրս դառն երգիծանքով մը, այսչափ տարի քեզի մեծցնող, գիշերները մինչեւ լոյս քովդ արթուն հսկող մայրդ մի հարցներ, ներս մտնալուդ պէս կնիկս ո՞ւր է հարցուր. հոգ չէ, դուն ըրէ, եթէ վերը Աստուած մը կայ ան ալ քեզի կ'ընէ. մի վախնար ես իմ Աստուածս գիտեմ, մէկուն իրաւունքը միւսին վրայ չի ձգեր, մօրը իրաւունքը մանաւանդ բնաւ չի ներեր որ կորսուի, ինչ որ ցանես ան կը քաղես, դուն այսպէս ըրէ հօրդ ու մօրդ վաղը զաւկներդ ալ քեզի կ'ընեն։

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ ըրած եմ, ի՞նչ եղած է որ հարցուցի, մեծ կռիւի մը հոտը առնելով ու ներքին կատաղութիւնս զսպելով։

—Բան չկայ ի՛նչ պիտի ըլլայ, ըսաւ։

Մօրս այս ձեւերէն բոլորովին զզըլխած,

—Չըսէ՞ք, ի՛նչ կայ հարցուցի քրոջս, ի՛նչ եղած է։

—Ինէ ի՛նչ կ'ուզես, ախպարիկ, պատասխանեց քոյրս մեղմութեամբ, ինչո՞ւ այսչափ սիրած քոյրդ փուշ երեւնալ սկսած է աչքիդ։

—Փուշին ալ խերը կ'անիծեմ հիմա, վարդին ալ գոչեցի, ի՛նչ խայտառակութիւն է աս, չըսէ՞ք, ո՞ւր է ամուսինս։

—Մի պոռար, ընդմիջեց մայրս, ամուսինդ առնող փախչող չկայ, նազելիս ոտքերը փոխր պառկեր է վերը. դուն անիկա կնիկ չես առած, մեր գլխուն փորձանք մը։

Կարեւորութիւն չտուի պարապ խօսքերուն ու ննջասենեակս ելայ ուր կինս արիւն արցունք կը թափէր։

—Կը վայելէ՞ ըսի, ա՞ս է քու առաքինութիւնդ, ա՞ս էր քու վեհանձնութիւնդ, ա՞ս էր ճշմարիտ կնոջ մը ընելիքը։

—Կ'աղաչեմ ներէ տկարութեանս, թախանձեց, իրաւ է որ անկրթութիւն էր քեզ չկրնալ դիմաւորելս, սակայն...

Հեծկլտուք մը ձայնը կոկորդին մէջ խեղդեց ու սկսաւ աղի արցունք թափել։ Նոյն պահուն հօրս ձայնը կ'արձագանգէր վարի սրահէն. խեղճ մարդը որ արդէն կը տառապէր տան մէջ անցած դարձածները, լեզի յանդիմանութիւններ կ'ուղղէր մօրս ու կը հարցնէր թէ ինչո՞ւ հարսը չէր դիմաւորած զինք։ Ասիկայ նպաստաւոր առիթ մըն էր, ուստի փութացուցի կինս, որ հակառակ ծանր սրտաբեկութեանը անմիջական կերպով երեսը լուաց, արցունքը սրբեց, վար փութաց ու հօրս ձեռքը համբուրելով, սկսաւ սովորական յարգանքները մատուցանել անոր.

Գիշերը ի՛նչ անցաւ դարձաւ չեմ գիտեր, հետեւեալ օրը երբ վաճառատուն կ'երթայինք, հայրս լուրջ դէմք մը առած,

—Բիչ մը սանձ դիր կնոջդ, ըսաւ, մի վախնար անիկայ միշտ քուկդ է ալ, տեղէն չի փախչիր. եթէ հիմակուընէ անոր հրամանին տակ մնաս ու այսչափ երես տաս ետքը գլխուդ վրայ կը նըստի ու առաջքը չես կրնար առնել։ Ես կնիկ պաշտող մարդը չեմ սիրեր, տանանկ կնկանը առջեւ երկրպագողներուն վերջը չի գար։ Տան մէջ անանկ նազ տիզ չեմ կրնար մտիկ ընել, քոյրերդ ալ օրէնք չէ որ փողոց ձգեմ, հարսիս քէյֆը բերելու համար։

—Բայց հայր, առարկեցի, արդեօք ամբողջ յանցանքը հարսի՞դ է։

—Ես յանցաւոր փնտռած չունիմ սանձ դիր բերանը կ'ըսեմ կոր։

Ամիս մըն ալ անցաւ այսպէս, բայց անհամաձայնութիւնը փոխանակ անհետանալու, սկսաւ ա՛լ աւելի մեծ համեմատութիւններ առնել. ամուսինս հիւանդութիւն առարկելով միշտ կը խուսափէր սեղանատուն իջնալէ և ճաշին վրայ անձահ ակնարկութիւններ կը սկսէին տեղալ ասկէ ու անկէ։ Դաշնակը փոշոտած է ամիսներէ ի վեր, որուն ոչ իսկ քովը կը մօտենար ամուսինս, ու ես այս ամէնուն առջեւ շուարած մնացած եմ թէ ո՞ր որուն զօհեմ։ Տարի մըն է ամէն իրիկուն տարբեր ձեւերով կը ջանամ հաշտութիւն գոյացնել կնոջս ու ընտանեկան պարագաներուս մէջ և աշխատութիւններս մազի չափ բարեփոխում չեն կրցած մըտցնել տունէն ներս։ Կը սիրեմ ծնողքս ու քոյրերս, կը սիրեմ նաեւ կինս, հիմա ի՛նչ ընեմ. ի՞նչ ընթացքի հետեւիմ։ Բաժնուիլը, զատ տուն բանալը կայ ու կայ և սակայն հիմակուընէ իսկ կրնամ նախատեսել թէ սանկ անխոհեմութիւն մը ի՛նչ յոռի արդիւնք պիտի ունենայ մեր առեւտրական գործին վրայ ալ, քանի որ առջի անկեղծութեամբ պիտի չկրնանք ապրիլ հայրս ու ես և քանի որ մանաւանդ երկու ծախսի դուռ պիտի բացուի միեւնոյն չափով։ Ու հիմա անել կացութենէ մը փրկուելու համար է որ հոս առանձնացած՝ ժամանակս կը սպաննեմ. եթէ ծնողացս հետ ճաշի նստիմ, բնականաբար կինս վիրաւորուած կ'ըլլայ. եթէ կնոջս հետ ճաշեմ, ծնողացս ծանրն պիտի գայ. արդ ըսէ՛ք, ի՞նչ ընեմ, ինչպէ՞ս օծիքս ազատեմ այս դժբախտութենէն։

Արդարեւ ծանր էր կացութիւնը, ո՞րը որուն զոհել։

— Բարեկա՛մս, ըսի, դուն ճշմարտապէս կնճռոտ հանգոյցի մը առջեւ կը գտնուիս, իրաւ է որ ծնողքդ քոյրերդ սիրել, զանոնք յարգել ու անոնց հետ ապրիլ խիստ քաղցր հաճոյք մըն է, սակայն երբ անկարելի կը դառնայ առանց վայելք մը, մանաւանդ՝ երբ անոնք ալ չեն գնահատեր ձեզի հետ կենակցելու քաղցրութիւնը ու քու կէսդ կը խոշտանգեն, պէտք է մեծ պատուէրին հետեւիս, ու կնոջդ հետ առանձին տուն մը բնակելով դարձեալ ամբաւնդել ջանաս ծնողացդ հետ ունեցած սիրոյ կապդ։

—Ադ աղէ՛կ, հառաչեց երիտասարդը որոյց հայս եթէ հայրս զիս դուրս վտարէ գործէն, այն ատեն ի՛նչ կրնամ ընել։

—Կինդ ուշիմ է, յարեցի, այս անտեղութիւնը չի՞ս յիշեցներ իրեն։

—Անիկա պանիր հացով ապրելով կը գոհանայ, բաւական է որ սրտի անդորրութիւն վայելէ։

—Ասիկա երազ է միայն, ճոխութեան, փարթամութեան մէջ ապրող կին մը կը կարծե՞ս որ մէկ օրէն միւսը խոնարհ վիճակի մը իջնալուն կարող ըլլայ զիջանիլ. եթէ կը կասկածիս որ հայրդ կրնայ վրէժխնդրական ցոյցով մը դուրս վտարել քեզ գործէն ու նիւթական աննպաստ վիճակի մը ենթարկել, այն ատեն կ'ընես որ տեղէդ չշարժիս. ամուսնութեան մէջ ամէն բան կը քաշուի, բայց աղքատութիւն՝ երբեք. իսկ եթէ անպատճառ բաժնուել է նպատակդ, նախ ապրուստի միջոց մը ապահովէ ու անկէ ետք կնոջդ արցունքները նկատողութեան ա՛ռ, որպէս զի չըլլայ որ ետքը անոր տեղ դուն արցունք թափես։

Երիտասարդ բարեկամս կրկին թաղուեցաւ իր մտածումներուն մէջ ու ես մեկնեցայ։

* *

Ի՛նչ վայրենութիւն է աս սակայն, ինչո՞ւ հալածել նոր հարս մը, ու երկու ամուսիններուն բերնին համը փախցնել, ո՞վ զերծ է թերութենէ ու պակասութենէ. ամէն տուն իր սովորոյթները ունի, որոնց դէմ եթէ առաջին ամիսներուն մէջ մեղանչէ իսկ հարսը, աստիճանաբար կրնայ ընտելանալ. ի՛նչ ըսել է մայրով, աղջիկներով, մօրաքոյրով հալածանք կազմակերպել հարսի մը դէմ ու անոր ամէն քայլը քննադատութեան անխիղճ բովէ մը անցընել։ Ըսէ՛ք, ի՛նչ ընեն հիմա խեղճ ամուսինները, ո՞ւր ելլան, ի՞նչպէս պահեն իրենց գոյութիւնը։ Չենք ըսեր որ հարսերը անմեղ հրեշտակներ են, անոնց մէջ ալ խայթիչ օձեր կան որ իրենք լուռ կը մնան ու միմիայն իրենց միամիտ ամուսինը գրգռելով կռիւի ու բաժանումի կը մղեն։ Այս կարգի անխոհեմութիւններն ու յիմարութիւնները տգիտութեան շրջանին մէջ ապրող կիներուն կը վայլէին գուցէ. հիմա սակայն մեր նոր սերունդը որ դպրոց տեսած է մեծ մասամբ, լրագիր կը կարդայ, գիրք կ'ըմբոշխնէ, կեանքի պատկերներ կ'ուսումնասիրէ, ինչո՞ւ դեռ շարունակէ իր տգէտ նախնեաց ցլթիկութիւնները։ Ընտանիքին մէջ տեղ կայ ամէնուն ալ համար և փեսայ մը կրնայ մասնաւոր չափով իր սէրը նուիրել կնոջը, մօրը, քոյրերուն ու զաւակներուն։ Սէրը տարբեր սեռերու բաժնուած է և կնոջ նուիրուած տեսակը մօր նուիրուածէն բոլորովին տարբեր է, որոնք բնաւ իրարու բաղխելու բնոյթը չունին։

Այր մարդիկ եթէ պարտականութիւն ունին հաւասարակշռութիւնը անվրդով պահելու կնոջ ու մօր միջեւ, այս վերջիններն ալ նոյնքան պարտաւոր են օգնել էրիկ մարդուն, իրենց խոհականութեամբը, ուշիմութեամբն ու փոխադարձ զիջողութեամբը։ Հիմա ըսէ՛ք, կ'աղաչե՛մ, ի՛նչ ընէ աս խեղճ տղան, ի՞նչ ընթացք բռնէ, ծնողքը կնկա՞նը զոհէ թէ կինը անոնց, ի՞նչպէս բաժնուի ընտանեկան յարկէն, որուն փճացում մը ըլլալը կը նախագուշակէ. ա՛լ աս գլուխը կրող մարդը ի՞նչպէս կ'ուզէք որ գործը յաջողութեամբ վարէ ու սրտով փարի անոր։ Տիկիններուն, հարսերուն, կեսուրներուն ու տալերուն կը մնայ ուրեմն իրենց համերաշխութեամբ ապահովել տանը երջանկութիւնը, որ իրենցն ալ է ապահովարար։

ԱՆՈՂՈՔ ԲՆԱԶԴԸ

Ես տասներկու տարու էի, նէ տասներեք կար. նէ մեծ էր և ես պզտիկ. ուզածիս պէս խօսելու համար անոր, ես կ'սպասէի որ մայրը դուրս ելլէր....

Դեռատի՛ սէրեր, այնքան շատ թարշամող, դուք այգն ու աստուն էք սիրտին։

ՎԻԿԹՈՐ ՀԻԿՕ

Բնութիւնը չունի պարզ և ոչ ալ աբող օրէնքներ։ Եւ ի՛նչ որ գիտութիւնը դէպքերու դիտողութենէն կը քաղէ, անհամար բացառութիւններ են։ Տղու հոգի մը կը ծածկէ արբունքի տպաւորութիւններ, մինչ անդին չափահասը կը մնայ մանկական զգայնութիւններով չպղծած։

Ժորժ Տարաէն տասներկու տարեկանին կը սիրէր Հիւկէթ Թրէմը որ տասնըեօթը տարու էր, վայրագ և ուժգին սիրով մը։ Երբ այս ճկուն մեծ աղջիկը զայն կը թոթուէր, տղան կը դողդողէր իր բոլոր մարմնով։ Ան հիացումով կը հեղձուէր երբ տեսնէր աղջկան առիւծի մազերը. այս աչքերը որոնց գոյնը այնքան շուտ կը փոխուէր՝ մարգագետնին, ամպերուն և լճակներուն ցոլքերէն. քալուածքին ճօճումը. իր շրջազգեստներէն բղխող էլիօթրոբի հոտը և միեւնոյն ատեն գաղտնի, փափուկ և անձնական բոյրը։ Եւ ան կը հետեւէր նորա ամէն տեղ ուր նէ զայն չէր արգիլեր բնաւ, ուրախութենէն շնչահատ կամ յանկարծական նախանձներէ յիմարացած։ Գուցէ առանց սէր մը անմեղ է բոլորովին, ուրովհետեւ ան ցանկութեան ոչ մէկ պատկեր կը շինէր իրականին պատշաճ, բայց աւելի խանդավառ էր, աւելի՛ զօրեղ, աւելի՛ ներոյժ, աւելի գինով, որովհետեւ տղան, բոլոր զգայնութեանց մէջ ունէր սաստկութիւն մը, առուգութիւն մը, նորութիւն մը որոնք անգամ մըն ալ չեն գար։ Ժորժ, տագնապներու մէջ կ'զգար ցաւէն ու մտահոգութենէն մեռնիլը. մինչ Հիւկէթ շատ հաճոյք կ'զգար ընկերակցութենէն ուրիշ արարածի մը, —մարդ կին կամ տղայ,— երջանիկ էր այնքան որքան կը ներէ մարդկային անկարողութիւնը. տղան կ'ապրէր առօրեայ կերպով իրականացած յոյսերով, և այս յոյսերը կ'իրականանային մշտնջենական հրաշքներու պէս։ Երբ Հիւկէթը դիմաւորելու կ'երթար որ կը տեսնուէր արահետին դարձած տեղը, երբ կը բռնէր կարմրալանջի կամ երաշտահաւի պէս գիրգ ու ճապուկ անոր ձեռքը, երբ իր դէմքը կը թաղէր անոր շրջազգեստին ծալքին մէջ, երբ իրիկուան կարմիր խարոյկներուն առջեւ դեռատի աղջկան ոտքին կը նստէր, երբ կ'օգնէր անոր՝ իր վարսերը սանտրելու, իր տենդագին պզտիկ կեանքին մէջ բան մը կար կատարեալ, անհուն և յաւերժական։

* *

Աղջիկը բացարձակապէս չէր անգիտանար այս. բայց չէր ուզեր զայն ամբողջովին տեսնել. ասոր մէջ թեթեւ և պչրուն շնորհ մը կը գտնէր. տղուն բռնադատութեան տեղի կուտար, գրեթէ ուրախութիւնով կ'ընդունէր անոր ներկայութիւնը. նէ կը ցոլար անոր մէջ, նէ հոն կը հիանար իր յատուկ հըրապուրանքին, բայց այս բոլորը ուղղամտութեամբ, պարզմտութեամբ, ըզգաստութեամբ։ Վերջապէս աղջկան համար ժամը հնչեց կին ըլլալու։ Ապագան ներկայացաւ Մարթիալ Կինոյի դէմքին տակ, թուխ մարդ մը, ըմբըշխան և բարեձոյն։ Նէ սիրեց զայն, մոռցաւ Ժորժը, թողուց որ տղան քաշկռտուի ճամբաներուն վրայ, բակին մէջ, սենեակներուն մէջ, ինչպէս մարդ կը թողու որ քաշկռտուի մաշած ժապաւէն մը։ Աշխարհի վերջը եղաւ այս։ Պզտիկը նիհարցաւ թափանցիկ ըլլալու աստիճան. իր հրատապ մարմինը դարձուց երկար անքնութիւններու մէջ. անհակի և փոսացած աչքեր ունեցաւ ջրամբարով դրուագուած արտեւանունքներու միջեւ. չճաչեց ա՛լ, չճանչցաւ այլեւս դաշտերուն թարմութիւնը, ոչ ալ ծառերուն հրապոյրը. Հիւկէթի բոյրը զայն հալածեց չարչարանքի մը պէս, և նորա կը սպասէր սոսկալիօրէն ծածկուած թաւուտքի մը խորը, կամ կիսատուտներուն մէջ թափառելով, մինչդեռ նէ կը պտտէր արեւին, լուսնի լոյսին, իր երջանիկ չուքը կրկնուած Մարթիալի չուքովը։

Նախանձը նախ սառեցուց տղան։ Ինքզինքը ջախջախուած և անկարող զգաց։ Յետոյ նէ զայն հրակիզեց և թունաւորեց։ Ճանչցաւ չափահասութեան ժամանող մարդու տրհուրքը, ուր առիւծներու և ինձերու կատաղութիւնները կային։ Սիրտարիֆներուն հեռքին կը հետեւէր, ճարտար՝ հնդիկի մը պէս և սոսկալի պատկերներով լեցուած։

Առտու մը Հիւկէթը մինակ գտաւ ճամբուն վրայ։ Նէ Մարթիալը կայարան ձգելով կը դառնար։ Թեւաւորուած էր կարծես, երկինք կ'ելլէր. սխրալի առողջութիւն մը կը տեսնուէր իր աչքերուն ցոլքին, իր շրթունքին գեղեցիկ բոսորին մէջ։ Երբ նէ Ժորժը տեսաւ բոլորովին տմոյն, խռովայած և մախրագոյն դէմքով մը, տարտամօրէն զգաց թէ իր երջանկութիւնը կը տագնապէր, և ցաւ զգաց։

Տղան աղեբասական ձայնով մը ըսաւ.

—Ձի՞ս ուզեր մինչեւ Ֆատէօ գալ։

—Ինչո՞ւ չէ, պատասխանեց աղջիկը ազնուօրէն։ Ձեռքդ տուր Ժորժէթ... Կատարը ելլենք։

Տղան նորէն զգաց կարմրալանջի պէս մետաքսափափուկ այս ձեռքը, ճնշեց այն զգեստը ուր «էլիօթրոբ» կը շոգիանար, բուրումնաւէտ և փափուկ միսը. երջանկութեան ներըմպում մը ունեցաւ. եղաւ այնպէս որպէս թէ կատարեալ և անսահման բանը վերստին եկած էր։

Պզտիկ քայլերով մագլցեցան քարուտ նրբուղին, մերթ մեղեսկերանդ, մերթ լեղակագոյն, եղեւիններու և ցարասիներու չուքին։ Մարախներու խումբեր խոտերուն վրայ կը ցատկըռտէին, մեռնող տերեւներու նման, կանանչով և սեւով երփնուած մարախներ. մողէսները կ'անցնէին պարուրաձեւ սրսփանքով մը. հսկայ արագիլներ կը բացփակէին իրենց թեւերուն կրկին գիծերը. աքաղաղները իրարու ապարէզ կը կարդային հեռուէ հեռու. Նապաստակ մը անցաւ չէկ մազերու խելացնորութիւնով, սրընթաց և սարսափահար։ Հասան Ֆատէօ, որ կը բարձրանար ապառաժին մէջ, լերկ, կարմիր և խրոխտ։ Նայեաւ մը կ'ապրէր հոն որ զովութիւնը կ'երգէր և ժանեակով մը կը պարուրուէր. և դահանակի գոյն աւազանի մը մէջ ջուրը կը կենար, կը ծծէր երկինքին, ապառաժներուն, ուղտափուշներուն, պտերներուն պատկերը, և իր յաւիտենական ընթացքը ձեռք կ'առնէր։

* *

Հիւկէթ առաջացած էր տափակ խոշոր ժայռի մը վրայ որ անդունդին բերանը կը կենար։ Նէ շատ հեռուները տեսնել կը փորձէր, այն ուղղութեամբ որ կրակի և շոգիի մեքենան Մարթիալը կը տանէր։ Ժորժ աղէկ գիտէր այս. իր կուրծքը կ'ելեւէջէր, դարբնոցի մը մը փքոցին պէս։ Նախանձը իր ճիրաններ անցուց անոր սիրտին խորը։ Ճակատագիրը չի կրցաւ կրել։ Եւ Հիւկէթի քովը տեղաւորուելով, արտակարգ ձայնով մը հարցուց անոր.

— Ուրեմն, ոչ մէկ բանի, ո՛չ մէկ բանի համար անկէ կը հրաժարիս։

Սեղմ ակռաներուն մէջէն բառերը կը սուլէին։ Նէ գուշակեց բարկութիւնը և զայրացաւ։ Իր ներսէն ամէն գութ անհետացաւ.

—Ոչ մէկ բանի համար, պատասխանեց նէ խստօրէն։ Աւելի լաւ պիտի համարէի մեռնիլը.

—Ա՛հ, պիտի նախընտրէի մեռնի՛լը։

Տղուն մէջ ահաւոր հոգի մը արթընցաւ, նախահայրերուն ժանտատիպ հոգին որ մահը և սէրը իրերախառնած էին։ Եւ սահելով Հիւկէթի ետեւը, եղնիկի

մը եռեւը ինկող ընձառիւծի մը պէս խուլ գոչով մը զայն հրեց, անդունդին մէջ նետեց. եաքը, ծռած, տեսաւ անոր թաւալգլորիլը, պզտիկ եղեւինի մը ոստեանէն անցնիլը, չէկ և կանանչ գետնին վրայ ճապղիլը … Այն ատեն, ա՛լ աւելի ծռեցաւ տղան, զգաց որ անեզրութիւնը կը քաշէր զինքը, — և անվախ՝ կորսուած պիտի ըլլար, եթէ զայն վերատեսնելու մոլեգին բաղձանք մը իր բոլոր էութիւնը բռնած չըլլար։ Իջաւ պզտիկ արահետէ մը. ինքզինքը մինակ գտաւ անոր հետ կապոյտ չուաքին խորը։ Նէ անշարժ էր, ողնայարը խորտակուած, արիւնի կաթիլով մը չրթունքին, բայց դեռ տաք ու չնորհալից։ Իր մեծ վարսակոյտը կը կախուէր ուսի մը չուրջ, իր աչքերը կը ցոլացնէին կարմիր ժայռերը, թփիկները և խոտերը։ Տղան անոր վրայ նետուեցաւ երկար հեկեկանքով մը, յիմարօրէն իր չրթունքը դրաւ անոր դէմքին վրայ, և զինքը ցնցող անեղ սէրին մէջ, կը մտածէր որ նէ այլեւս ուրիշին չպիտի ըլլար, և այս մտածումը կ'արգիլէր զայն զղջալէ։

Ժ. Հ. ՌՕՆԻ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Տիկին Ժան Հատինկ՝ Բերայի մէջ. — Գալ շաբթու բարիզեան Նուրբ և Նշանաւոր արուեստագիտուհին՝ Տիկին Ժան Հատինկ Բըթի-Շանի ձմեռնային թատրոնին մէջ պիտի տայ երեք ներկայացում, այսինքն՝ Տիւմա Որդիին Demi-Mondeը (Կիսաշխարհը), Ալֆրէտ Գաբիւի La Chatelaineը (Դղեկատիրուհին) և La Petite Marquise, (Պզտիկ Մարքիզուհին)։

×

Ollé ollé !

Մեր Ռամիրէզը — Տօն Լուիճի Ռոքա—Ռամիրէզ— Բերայի Սիրքին Նախկին համակրելի Տնօրէնը իր նպաստին համար առաջիկայ երկուշաբթի գիշեր փայլուն ներկայացում մը պիտի տայ Բըթի-Շանի ամփիթատրոնին մէջ, ուր պիտի փութան անշուշտ ամէն անոնք որոնք համակիր են Պ. Ռամիրէզի ա՛յնչափ համակրելի անձին։

Պ. Ռամիրէզի զոյգ մը համակրելի աղջիկները՝ Օր. Էսթիրանս և Լուիզ Ռամիրէզ — մէկը 16 տարու, իսկ միւսը 15 — իրենց փայլուն debutները պիտի ընեն այն գիշեր իբր երգչուհի, և պիտի երգեն բարիզեան վերջին նորութիւնները՝ սպանիական մէկ ձեւի մէջ, — La Petite Tonkinoiseը, Qroquetteը՝ պարագային յարմարցուած բառերով և այլն։

Կարգ մըն ալ ֆրանսերէն կատակախաղեր.

Asile de nuit և L'Anglais tel qu'on la parle։

Ինչպէս նաեւ չատ մը երաժշտական կտորներ ու երգեր։

Իբր վերջաբան՝ Պ. Ռամիրէզ վեր պիտի գայ և իր խորին շնորհակալութիւնները պիտի յայտնէ … սպանեւֆրանսական նոր լեզուով մը։

Օ՛ն, փութացէ՛ք, ollé ! ollé !

— —

Օր. Էմմա Գալվէ կը կարգուի. — Օր. Էմմա Գալվէ Բարիզի Օբէրայի թատրոնին առաջին երգչուհին է, և ա՛ն ալ իր կարգին կ'ամուսնանայ, որովհետեւ՝ ի՛նչ որ ալ ըսուի՝ ամուսնութիւնը այն բնական վերջն է, որուն պիտի յանգինք կամայ ակամայ, քանի որ Լա Պէլ Օթէռօ անգամ ամուսնացաւ։

Էմմա Գալվէ չէ երգած Պոլսոյ մէջ, բայց անգամ մը եկած է հոս և խոստացած է վերադառնալ։ Եւ միշտ փափաքած է երգել հոս, որով այս լուրը մասամբ տեղական արուեստագիտական հանգամանք մը կը ստանայ։

Տեսէք թէ Ֆիկառօ ի՛նչպէս կուտայ այս լուրը՝ սրտագրաւ ձեւով մը, ուր փափկութիւն և զգայնոտ չնորհալիութիւն կը զեղու։

«Օր. Գալվէ կ'ամուսնանայ, կ'ըսէ բարիզեան մեծ օրաթերթը։ Այն մեծ արուեստագիտուհին որ մեզ հմայեց ա՛յնչափ գեղեցիկ ստեղծագործութիւններով, կ'առնէ ամերիկացի մը, կա՛մ աւելի եւս՝ բարիզեան ամերիկացի մը։

«Արուեստներու ջերմ սիրող, երաժշտութեան սիրահար, անիկա արդէն երկար ատենէ ի վեր կը հիանար Օր. Գալվէի հրաշալի տաղանդին. անխուսափելի հանդիսականն էր ան բոլոր ներկայացումներուն, զորս Օր. Գալվէ տուաւ իր անդրատլանտեան ամբողջ պտոյտներուն մէջ։

«Քանի մը ամիս առաջ մեծ դժբաղդութեան մը զոհ գնաց. — Աչքերը կորսնցո՛ւց։

«Մեծ երգչուհիին դիմաստուերը վերջինն էր որ գրաւած ըլլար իր այլեւս գոց աչուըները։ Ա՛լ չկրնալով զայն տեսնել, ուզեց միշտ լսել զայն։

«Ահա թէ ինչու, իրենց ամուսնութենէն վերջը, որ ի մօտոյ պիտի կատարուի, նորապսակ ամոլը մասնաւոր գբօսանաւով մը պիտի մեկնի, Միջերկրականի ջուրերուն վրայ իրենց հետ տանելով դէպի Գորֆու և կամ թէ դէպի Պոլիս ընտիր նուագախումբ մը՝ որ առնուած պիտի ըլլայ Իտալիոյ առաջնակարգ թատրոններէն մէկէն։

«Ու Գեղանուչ ծովափներն ի վեր, պայծառագեղ իրիկուններուն, օդին մէջ պիտի բարձրանայ և պիտի թրթռայ առատուն երկնային ձայնը անո՛ր որ Գառմէնը եղաւ։

«Ու միամիտ ձկնորսներ պիտի կարծեն թէ հուրի մըն է անցած ծովափներն ի վեր։»

… Բանաստեղծային զգայնիկ եղող այս ամուսնութեան լուրը թէեւ միջոց մը կասկածի ենթարկուեցաւ, սակայն Օր. Էմմա Գալվէ այն լուրը ո՛չ հերքեց, ո՛չ ալ հաստատեց։ Օր. Էմմա Գալվէի խօսեցեալը 46 տարու մը կայ և ունի 50-60 միլիոն չնչին հարստութիւն մը։ Էմմա Գալվէ ալ խիստ հարուստ է իր կարգին և ըսած է անգամ մըն ալ թէ

«Երբ 4-5 միլիոն ունենամ, լոկ ինծի յատուկ թատրոն մը պիտի շինեմ։»

Այս նրագը իրագործելու համար ամուսնութիւն մը կնքելու պէտքը չունի։

— —

Mot de la fin.

Երիկկնիկի միջեւ։

Կաղանդի նուէրներու խնդիրը հիմակուընէ սկսած է։

— Ճիշդ 1000 ղրշ.ի պէտք ունիմ կ'ըսէ տիկինը, կաղանդի նուէրներուս համար.

— Բա՛ ի՛նչ կ'ըսես, խենդ ես ի՛նչ ես, կը պատասխանէ ամուսինը չուառ վաղ անցայ ինծի տալիք նուէրդ մի տար։

— Անանկ է նէ ճիչդ 999 ղշ.ի պէտք ունիմ։

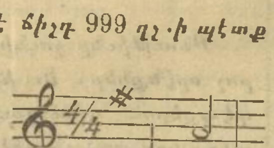

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆԱՒԱՑԻՆ ՑՈՅՑԸ ՄԱՐՈՔԻ ԱՌՋԵՒ. — Ծովակալ Թուշառի հրամատարութեան տակ գտնուած ֆրանսական նաւաբաժինը Գչ. իրիկուն Թուլօնի պատերազմական նաւահանգիստէն մեկնեցաւ դէպ ի Թանճէր, ուր պիտի միանայ սպանիական նաւաբաժնին հետ։ Բայց յայտնի չէ թէ Սպանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ վերջնական համաձայնութիւնը կնքուա՞ծ է նաւական գործողութեանց համար։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Բիչօնի յայտարարութեանց համաձայն դեռ կընքուած չէր մինչեւ Բչ. երբ իր պաչտօնակիցներուն տեղեկութիւններ կուտար Էլիզէի մէջ Մ. Ֆալիէռի նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց խորհուրդին մէջ։ Որովհետեւ Ալժէզիրասի ժողովին որոշումները վերջնականապէս պիտի վաւերացուին դեռ Մատրիտ և Բարիզի Երեսփ. ժողովներուն կողմէ, յայտնի է թէ ժամանակ մը տակաւին գործերը պիտի ձգձգուին Մարոքեան ոստիկանութեան կազմակերպութեան համար։

Ալժէզիրասի ժողովին պայմանագրութեան 12րդ յօդուածին համաձայն, Ֆրանսայի և Սպանիոյ կառավարութիւնները միջազգային ոստիկանութեան համար հարկ եղած կարգադրութիւնները պիտի ընեն եւրոպական վաճառականութեան առջեւ բացուած Մարոքեան նաւահանգիստներէն ութին մէջ։ Սպանիական ոստիկանութիւն պիտի ըլլայ Թէթուանի և Լառաշի մէջ, իսկ ֆրանսական ոստիկանութիւնը պիտի հսկէ Ռապաթի, Սաֆիի, Մօկատորի և Մազականի նաւահանգիստներուն մէջ։ Իսկ Քազապլանքայի և Թանճէրի նաւահանգիստներուն մէջ խառն ոստիկանութիւն պիտի ըլլայ։ Առ այժմ Թանճէրի մէջ հաստատուելիք ոստիկանութեան վրայ է խնդիրը։

⁂ Ալժերիոյ ֆրանսական ներկայացուցիչ Ժօնառ նախարարաց խորհուրդին մէջ պարզեց կացութիւնը և Մարոքեան սահմանագլխին վրայ ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց։

⁂ Թալմզի Թանճէրի թղթակցին տունը մինչեւ կէս օր հրացանաձգութեան նշաւակ եղաւ. Մարոքեան զօրքերը միջամտեցին և յարձակողները ետ քաշուեցան, երկու հոգի կորսնցնելէ վերջ իրենցմէ։ Կառավարական զօրքերէն ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։

⁂ Թանճէրէ կը հեռագրեն Սթանsարsի. — Եւրոպական գաղթականութեան մէջ մտահոգութիւնը կ'աւելնայ հետզհետէ։

⁂ Բարիզէ հետեւեալը կը հեռագրեն անգլ. թերթերու Բչ.ի թուով. — Կը յուսացուի թէ սպանեւֆրանսական համաձայնութեան պայմանները պիտի ստորագրուին այսօր կամ վաղը վերջնականապէս, և պատճէնը պիտի հաղորդուի անմիջապէս Ալժերիոյ ժողովին մէջ ներկայացուցիչ ունեցող Տէրութեանց։ Պայմանագրին մէջ մի առ մի պիտի ճշդուին երկու Տէրութեանց գործողութեանց և գործակցութեան եղանակները, այսինքն պարագաներուն հարկադրած միջոցին Ֆրանսա և Սպանիա իրենց միջամտութիւնը մինչեւ ո՛ր աստիճան առաջ պիտի տանին։ Օտար Տէրութեանց ըլլալիք այս զեկուցումը ցոյց կուտայ թէ երկու Տէրութիւնները Ալժէզիրասի ժողովին կողմէ իրենց որոշուած ձեռնհասութեան սահմանէն դուրս պիտի չելնեն։ Հարկ է ճչդել այս կէտը, որովհետեւ թէպէտեւ Եւրոպայի դաչնիճներուն կողմէն թիւրիմացութեանց վտանգ մը չկայ, բայց Ֆրանսայի մէջ ալ, ինչպէս Սպանիոյ մէջ, տեսակ մը երկիւղ սկսած է գոյանալ թէ մի՛ գուցէ կառավարութիւնը արկածախնդրական նոր քաղաքականութեան մը անձնատուր ըլլայ Մարոքի մէջ, և կրնայ ըլլալ որ գերմանական դիւրազգածութիւնը դարձեալ իրարանցում առաջ բերէ։ Առ այժմ անհիմն է այն լուրը թէ բրիտանական նաւատորմիղն ալ պիտի աջակցի սպանեւֆրանսական գործողութեան։ Ֆրանսացիք ալ չատ չեն ախորժիր այս գործակցութենէն, ո՛չ թէ ա՛յն պատճառաւ որ Անգլիոյ աջակցութիւնը չեն ուզեր, այլ ներկայ պարագային մէջ չեն ուզեր որ ա՛յնպէս մը մեկնուի թէ Ֆրանսա և Սպանիա անբաւական են Ալժէզիրասի ժողովին կողմէ իրենց յանձնուած գործը ի գլուխ հանելու։ Ասկէց զատ, եթէ Անգլիական մարտանաւեր աջակցին, որոնց պիտի միանան նաեւ ի հարկին իտալականներ, ա՛յն ատեն Աւստրիա և Գերմանիա կրնան խնդիր յարուցանել թէ ինչո՞ւ աւստրիական և գերման մարտանաւեր ալ չմիանան ցոյցին։ Ինչո՞ւ համար, մէկ խօսքով, Մարոքի մէջ միջամտութիւնը «միջազգային չըլլայ և ինչո՞ւ չընել ա՛յնպէս ինչպէս պահանջած էր Գերմանիա ա՛յնքան պնդութեամբ Ալժէզիրասի մէջ, և զոր Ֆրանսա նոյնքան յամառութեամբ մերժեց և յաջողեցաւ։

⁂ Վիեննայի կառավարութեան կողմէ Ալժէզիրասի ժողովին վրայ հրատարակուած կարմիր Տետրակը հետաքրքրական նոր բան մը չի պարունակեր։ Բարիզի աւստրիական դեսպան կոմս Խէֆէնհիւլլէր վարչապե՛տ Մ. Ռուվիէի հետ տեսակցութենէ մը վերջ յունիս 22ին հեռագրած է. — «Ֆրանսական խորհուրդներուն վրայ անգլիական ազդեցութիւնը չափէն աւելի զօրաւոր է։ Իմ կարծիքս ա՛ն է թէ զանոնք գրգռելը վտանգաւոր է։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՔԱՐՈԶԸ ԾՈՎԱՅԻՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ. — Կիրակի օր Վիլհէլմ Բ. Քիլի առջեւ Տայյլանs զրահաւորին մէջ քարոզ մը խօսեցաւ, որուն մէկ քանի մասերը հրատարակեց Լօքալանցայկեր, որ Ն. Վեհափառութեան չնորհը վայելող թերթը կ'ենթադրուի։ Այն կիրակին Հոգեհանգստեան կիրակին էր երբ բոլոր գերմանական գերեզմանատուններ կը լեցուին յարգալից բազմութիւններով, ծաղիկներով և մչտադալար տունկերով բեռնաւորուած, զորս կը զետեղեն հանգուցեալ սիրելիներու չիրիմներուն վրայ։ Զրահաւորին ետեւի կամրջակին վրայ յատկապէս խորան մը կանգնուած էր, զոր հարկ եղաւ պաստառով ծածկել օդին գէչութեան պատճառաւ։ Այս առժամանակեայ մատուռը ելեկտրական լոյսով լուսաւորուած էր։ Տայյլանsի սպաներէն, նաւազներէն և կայսեր հետեւորդներէն զատ, կրօնական պաչտամունքին ներկայ էին նաեւ գերման նաւատորմին վերին հրամատար և կայսեր եղբայր Բրուսիոյ Հայնրիհ իչխանը և իր սպայակոյտը. Ն. Վեհափառութիւն քարոզեց բնաբան առնելով Ցայտնութեան 14 Գլ. 13 Համարը. — «Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, — Գրէ՛, այսուհետեւ երանելի են այն մեռելները, որոնք Տէրոջմով կը ննջեն. այո՛, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աչխատութիւններէն կը հանգչին և իրենց գործերը իրենց ետեւէն կ'երթան։» Կայսրը ըսաւ թէ Հոգեհանգստեան կիրակի օրը ծաղկեփունջերով կը զարդարուին իրենց վերջին բնակարանը գացող սիրելիներուն գերեզմանները։ Ասիկա գեղեցիկ և ճշմարտապէս մարդկային տօն մըն է, բայց երբ յիչենք մեռելները սրտաղեղ վիշտով, պէտք չէ կուրնք զանոնք վեր կանչող ճակատագրին դէմ։ Մեռելները աւարտեցին իրենց երկրաւոր գործը, և հանգչեցան այս աշխարհի բոլոր վրդովումներէն և նեղութիւններէն։ Մեզմէ չատերը տեսան իրենց սիրելիներուն տառապանքները հիւանդութեան անկողնին մէջ, և գիտեն թէ անոնք ինչպէս կը հեծեծէին իրենց հիւանդութեան տառապանքներէն ազատուելու համար։ Նրանք անոնց որոնք Աստուծոյ երկիւղին մէջ կը մեռնին։ Այսպէս ընելու համար. Նաւազը ուրիշ ամէն մարդէ աւելի պէտք է ապրի քաջ և աստուածավախ կեանք մը, որովհետեւ կրնայ կանչուիլ իր Ստեղծողին քով ամէն վայրկեան, և յաճախ խիստ կարճ ժամանակ մը կը տրուի իրեն հրաժեչտ տալու այս աշխարհին։ Ն. Վեհափառութիւն յետոյ յիչեցուց ծովային աղէտքները, որոնց մէջ ի պատիւ գերման հայրենիքին մեռան ընկերները անոնց՝ որոնց հիմա իր խօսքը կ'ուղղէ։ Բոլոր այդ քաջ մարդիկը, ըսաւ, հազիւ մէկ րոպէ ժամանակ ունեցան խորհելու իրենց սիրելի ընտանիքներուն և ի՛ րենց Աստուծոյն վրայ։

Ն. Վեհափառութիւն ակնարկելով իր բնաբանին. — «Եւ իրենց գործերը իրենց ետեւէն կ'երթան» հատուածին, ըսաւ թէ գործելը անհրաժեչտ է ամէն մարդու համար, և առանց գործի օրհնութեան անկարելի է իրապէս դիմադրել կեանքին հրապոյրներուն և փորձութիւններուն։ Երբ հասնի ժամը որ Աստուած զանոնք դատէ, իրենց բարի և չար գործերը անոնցմէ իւրաքանչիւրին ետեւը պիտի գտնուի։

Քարոզը վերջացուց յորդոր կարդալով հաւատարիմ մնալ հաւատքին, կայսեր և հայրենիքին։

ՔԱՐՈՒԶՕ վճռաբեկ ատեանին կը դիմէ ոստիկանական դատարանին կողմէ սասը տոլար տուգանքի դատապարտութեան դէմ բողոքելու համար։ Իր բողոքին մէջ կը յայտարարէ թէ իրեն համար տրուած վճիռը առանց ապացոյցի էր։

⁂ «Քնօքօ» հնկայ կապիկը, որ պատճառ եղած էր Քարուզօյի փորձութեան և որուն հիւանդանալը ծանուցինք երէկի թուով, մեռեր է կիրակի գիչեր հիւանդանոցին մէջ։ Զբրոյց տարածուեցաւ թէ թունաւորուած է, բայց կենդանաբանական պարտէզին Տնօրէն Մր. Սմիթ կ'ըսէ թէ չատ հաւանական է որ Քնօքօ մեռած ըլլայ այն անուչեղէններէն և չափազանց ուտելիքներէն, զորս հետաքրքիր Ամերիկացիք Քարուզօյի դէպքէն ի վեր ամէն վայրկեան կը բերէին կը կերցնէին Քնօքոյի, որուն ստամոքսը աւրուեցաւ։

Վերաքննութեան համար տակաւին 21 օր պայմանաժամ կայ։

Պէրլինէր Թակպլաթ Գերման թերթը խմբագրական մը հրատարակած է «Իչխանը և Երգիչը» վերնագրով, որուն մէջ կ'ըսէ թէ գերման իչխան Այթէլ Ֆրէտրիխ Սինեօր Քարուզօյի հեռագրեր է թէ նչանաւոր թէնորին դէմ եղած ամբաստանութիւններուն բնաւ չի հաւատար։ Թերթը կը յայտարարէ թէ գերման իչխանը իր օգոստափառ Հօր՝ Վիլհէլմ կայսեր գեղարուեստական ոգիով տոգորուած երաժչտական հակամիտութիւն ունի։

Նիւ Եորքէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ վերաքննութիւնը վերջնական յաղթանակ մը պիտի ըլլայ Սինեօր Քարուզօյի համար։

ԵՌՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ. — ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱԽՈՐԴ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀԵՏ. — Նայե Ֆրայե Բրեսէ Հռոմի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ Նոյ. 27 թուով. — Մօնթէ Զիթէրիօյի ճամբուն վրայ հանդիպեցայ երեսփոխան Բրինէթթիի, որ հիմա բոլորովին ապաքինած է այն հիւանդութենէն, որ 1903ին պարտաւորեց զինքը քաչուիլ արտաքին գործոց նախարարութենէն, և որ հիմա դարձեալ կազդուրուած ըլլալով պիտի կատարէ իր դերը Երեսփ. Ժողովին մէջ, իբրեւ Իտալիոյ ամենահզօր մարդիկներէն մին։ Ըսի թէ Եռրեակ զինակցութիւնը երկար տարիներու համար ապահով հիմերու վրայ է. — Այո՛, բայց անոր վրայ ըսուածները և գրուածները ուղիղ չեն։ Ինչու չէք ըսեր թէ Եռրեակ Զինակցութիւնը «դարձեալ» ապահովուած է։ 1902 Մայիսին պայմանագրութիւնը տասը տարուան համար նորոգեցի, առանց ամենափոքր փոփոխութեան։ Պայմանագրութեան տեւողութիւնը երկու ժամանակամիջոցի բաժնուած չէ։ Ինչպէս 1892ի պայմանագրութիւնը, այնպէս ալ 1902ի պայմանագրութիւնը տասը տարիներու վրայ հաչուուած է։

«Հակառակ Եռրեակ Զինակցութեան Եւրոպայի մէջ չեն պակսիր ո՛չ մտահոգութիւններ և ոչ սխալմունքներ։ Գերման քաղաքականութիւնը վերջին տարիներուն մէջ երկու ծանր սխալներ գործեց, առաջինը սա է թէ ռուսական կայսրութիւնը ցրտացուց իրմէ։ Երկրորդը ալ աւելի ծանր է, այսինքն Անգլիոյ հանդէպ իր տնտեսական քաղաքական հակառակութիւնը չատ առաջ տարաւ։ Ասկէց մեծ վտանգ մը կրնայ առաջ գալ, թէեւ գերման վարչապետը կը յուսայ փոթորիկին առաջքը առնել։ Այս վտանգն է ֆրանսական, ռուսական, անգլիական միաբանութիւնը, որուն ամէն պարագայի մէջ չի կրնար բաւել, դիմադրել Եռրեակ զինակցութիւնը։ Իտալիա և Աւստրիա արդէն չեն կրնար բնաւ միտքէ անցնել դիմանալ անգլիոյ ծովային զօրութեան։ Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըլլայ Եռրեակին կացութիւնը, եթէ Ռուսիա ևս մտնէ անգլեւֆրանսական համաձայնութեան մէջ, և այսպէս նոր զինակցութիւն մը առաջ գայ։ Իրաց պարտաւորիչ կացութեան դէմ ամէնէն պատուաւոր խոստնապահութիւնն իսկ պիտի չկրնայ բաւական ըլլալ Եռրեակ Զինակցութեան հաւատարիմ մնալու։ Իչխան Պիւլով ուչիմ և հեռատեսմարդ մըն է։ Ի սրտէ կը մաղթեմ որ կարենայ անիկա Եռրեակ Զինակցութիւնը ղերծ պահել մեկուսացումէ, որքան ալ փայլուն ըլլայ այդ մեկուսացումը կամ կղզիացումը։ Տարակոյս չկայ թէ այդպիսի կղզիացում մը կը սպառնայ Եռրեակ զինակցութեան, թէեւ անձնապէս այս մասին յանցաւոր չէ գերման վարչապետը և սակայն պէտք է խոստովանիլ թէ այսօր գերման քաղաքականութիւնը ևս՝ թերեւս դարմանելու համար իր անցեալ սխալմունքը՝ կ'աչխատի գերմանական գործունէութեամբ առաջքը առնել այդպիսի կղզիացումի մը։»

Երեսփոխան Բրինէթթի յետոյ խօսեցաւ Իտալիոյ և Աւստրիոյ յարաբերութեանց վրայ։

«Դարձեալ կ'իմանամ թէ երկու Տէրութեանց միջեւ յարաբերութիւնները աւրուած և մթագնած են, և թէ ասոր այսպէս ըլլալուն պատճառն ալ ես եմ, որ իմ արտաքին գործոց նախարարութեանս միջոցին Ֆրանսայի մօտեցեր եմ և Աւստրիոյ հակառակ քաղաքականութեան մըն ալ ձեռնարկեր են։

Ասպարէզ կը կարդամ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախորդ նախարար Կոլուխովսքի կոմսին, որ կրնայ ըսել թէ ես Աւստրիոյ թչնամի եմ թէ բարեկամ։ Իմ նպատակս ալ հիմա ուրիչ բան չէ եթէ ոչ՝ տեւական հիմերու վրայ դնել Աւստրիոյ և Իտալիոյ բարեկամութիւնը։ Միայն թէ երկուստեք պատուաւորապէս հասկնալու է իրարու նպատակը և դիտաւորութիւնը։ Եթէ այսպէս վարուին, Վիեննա և Հռոմ չատ մը անօգուտ ցաւեր պիտի խնայէին իրարմէ։ Այս է իմ հաստատուն համոզումս։

«Ես Աւստրիոյ թչնամի՞», աղաղակեց Բրինէթթի, «Ո՞վ կրնայ այդպէս ըսել։ Քանի՛ քանի կնճռոտ խնդիրներ երկու երկիրներուն միջեւ լուծած եմ ի նպաստ մեր բարեկամութեան, առանց ականջ կախելու զանազան իտալական կողմերէ ինծի եղած դիմումներուն։ Հապա Եռրեակ Զինակցութիւնը։ Ո՞վ վերանորոգեց զայն։ Ասկէց աւելի անարդարանալի ամբաստանութիւն չըլլար։ Ո՛չ ոք ինձմէ աւելի փափաքող է որ երկու Տէրութեանց յարաբերութիւնները ամէն կերպով առողջ, բարեկամական, երկուքին չահերուն համապատասխանող իրական քաղաքականութեան մը հիմերուն վրայ զետեղուին, երկուստեք նախապաչարումները և կիրքերը բառնալու համար։

«Եռրեակ Զինակցութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ 1912։ Իտալիոյ արդի արտաքին գործոց նախարար Սինեօր Թիթթօնի իր հայրենիքին ու խաղաղութեան մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ, եթէ Զինակցութեան խաղաղարար երաշխաւորութիւններէն օգտուի Աւստրիոյ հետ իրաւախոհութեան մը գալու բոլոր այն խնդիրներուն մէջ, որոնք համաչխարհիկ քաղաքականութեան մէջ երկու Տէրութեանց դիրքը կը ճչդեն, և որոնց բարւոք լուծման մէջ երկու կողմերն ալ պէտք է տեսնեն փոխադարձ, ճչմարտապէս բարւոք և տեւական խաղաղութեան մը նախապայմանը։ Այս նպատակաւ սկսուած քաղաքականութեան մը պատրաստ եմ բոլոր բովանդակ աջակցութիւնս ընծայել։»

ԺԻՒԼ ՄԱՌԹԷՆ ՔԱՆԲՕՆ. — Վիեննական ֆրանսական դեսպան պիտի անուանուի Մատրիտի նախորդ դեսպան Մ. Քանպօն փոխանակ Մարքիզ Ռըվէռսոյի, որ 1897 Դեկտ. 21էն Ֆրանսա. Հանրապետութիւնը կը ներկայացնէր Ֆրանց Յովսէփ կայսեր արքունիքին մօտ։ Մ. Քանպօն Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Բիէռ Բօլ Քանպօնի կրտսերագոյն եղբայրն է, 61 տարեկան։ Երկու եղբայրներուն քաղաքական ասպարէզը գրեթէ միեւնոյն զարգացումը ցոյց կուտայ։ Երկուքն ալ դիւանագիտական ասպարէզը դեռ չմտած, Ափրիկէի մէջ առաջնակարգ դիրքեր ունէին, և քանիցս կառավարիչ եղած են։ Ժիւլ Քանպօն իր իրաւաբանական ուսումները ընելէ վերջ մասնակցեցաւ գերմանեւֆրանսական պատերազմին, և զինուորական ծառայութենէն հրաժարեցաւ հարիւրապետի աստիճանով։ 1871 Մարտին կրթական նախարարութեան մէջ մտաւ, ուր երկու տարի վերջ նոյն նախարարութեան դիւանապետ եղաւ։ Յետոյ մտաւ Ալժէրի վարչութեան մէջ, ուր 1876ին կառավարչութեան դիւանապետ եղաւ։ Վերջ ի վերջոյ մտաւ դիւանագիտական ծառայութեան մէջ. Նախ ֆրանսական դեսպան եղաւ Ուաչինկթըն 1897 Դեկտ. 14ին։ Սպանեւամերիկեան հաչտութեան կնքումին ատեն մեծ ծառայութիւններ մատոյց Սպանիոյ։ 1898 Օգս. 12ին իբրեւ ընդհանուր լիազօր Սպանիոյ կողմէ ստորագրեց հաչտութեան նախաչաւիղ պայմանները։ 1902ին Մատրիտ փոխադրուեցաւ։ Ժիւլ Քանպօն Ֆրանսայի առաջնակարգ դիւանագէտներէն մին կը համարուի. Ինք էր որ Սպանիան ա՛յնքան մօտեցուց Ֆրանսայի։ Արդէն իր եղբայրը՝ Բօլ Քանպօն ալ Անգլիան մօտեցուցած էր Ֆրանսայի։ Ժիւլ Քանպօն հայր է աղջկան մը։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ Էմիրը Բեթերսպուրկ կ'երթայ։ Ռուսական սահմանագլխին վրայ հանդիսաւոր ընդունելութիւն եղաւ իրեն։

ԿԱՄՈՒՐՋ ԵԱԼՈՒ ԳԵՏԻՆ ՎՐԱՅ. — Եալու գետը, որ ճարոնական ցամաքային առաջին յաղթութեան վայրը եղաւ ռուսեւճարոնական պատերազմին միջոցին, կամուրջով մը պիտի կապեն ճարոնցիք Եօնկամբոյի հետ։ Կամուրջը 3239 ոտք երկայնութիւն պիտի ունենայ, և երկու միլիոն եէնի ծախք պիտի ըլլայ։ Մինչեւ այն ատեն Վիչու-Մուքտէն ճարոնական երկաթուղին ալ պիտի լինուի (Քորէայի մէջէն)։

ԲԱՑՈՒՄ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ. — Գչ. օր Երեսփ. Ժողովը վերսկսաւ իր աչխատութիւնները։ Նախագահը յայտարարեց թէ Երեսփ. Ժողովին անունով ողջունած է Նորվէկիոյ թագաւորին Հռոմ գալուստը և բարեմաղթութիւններ ըրած է Յունաստանի թագաւորին համար, որուն հետ Իտալիա աւանդական բարեկամութեան և համակրութեան կապով կապուած է։ Նորվէկիոյ թագաւոր իր չնորհակալութիւնը յայտնեց այս բարեմաղթութեանց համար, փոխադարձ բարօրութիւն մաղթելով Իտալիոյ և Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին։ Յունաստանի թագաւորը իր մեկնած օրը կրկին իր չնորհակալութիւնը և սրտագին ողջոյնը զրկեց Երեսփ. Ժողովին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ. — Պարսիկ կառավարութիւնը մտադիր է 8էն մինչեւ 15 միլիոն թումանի հիմնական դրամագլուխով ազգային պանքա մը հաստատել, ուր պիտի երթան հաւաքուին երկրին հասոյթները։ Պետական ծախքերը Պանքայէն պիտի վճարուին, պարտքերը պիտի վճարուին մաս առ մաս, և կառավարութեան կանխավճար պիտի ըլլայ հարիւրին հինգ տոկոսով։ Պանքան բաժնեթուղթի վրայ պիտի հաստատուի, արդէն 500,000 թումանի բաժնեթուղթ ստորագրուած է։ Քանի մը սեղանաւորներ մեծ վճարումներ խոստացած են։

ՔՐՕՆԻԿ

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ Ատենապետ Տ. Մեսրոպ արքեպ. Սուքիասեան ծրագիր մը պատրաստած է Հայ Եկեղեցւոյ երաժչտութեան միօրինակութեան համար, զոր պիտի ներկայացնէ Կրօն. Ժողովոյ յառաջիկայ նստին։ Ինչպէս մեր ընթերցողները կը յիչեն, Մանզումէի մէջ քանի մը օր առաջ Հայ Եկեղեցւոյ Ձայնագրութեան նախանձախնդիր եկեղեցական մը գրած էր արդէն այդ մասին ինչ որ ուրախ ենք նկատողութեան առած է Կրօն. Ժողովոյ Ատենապետ Սրբազանը։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, և ներկայ անդամք պահ մը խորհրդակցելէ յետոյ Ազգ. վարժարանաց նկատմամբ կազմուած վարչական Ցանձնաժողովոյ հետ, զբաղեցան օրակարգի խնդիրներով և մասնաւորաբար, կարեւոր կարգադրութիւններ ըրին գաւառներէ ուսուցչաց ոմանց կողմէ խնդրուած վկայագրերու մասին։ — Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Թաթուլ վրդ. տեղւոյն ազգային վարժարանաց հայերէնի և ֆրանսերէնի հմուտ տեսուչ մը խնդրած ըլլալով՝ ամսական մինչեւ 700 ղրչ. թոչակով՝ որոշուեցաւ պաչտօնապէս ծանուցանել որպէս զի այս պաչտօնը յանձն առնել փափաքողները ներկայանան Խորհրդոյ առաջիկայ նստին։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՍԸՆՏՈՒԿԸ այս երեքչաբթի օր իր սովորական նիստը կազմեց։ Գանձապետ Դրնաճեան էֆ. ծանոյց թէ նախորդ նստի որոշման համաձայն կրկին վեց հատ Քրէտի Ֆօնսիէի արժեթուղթ և գնուած էին յօգուտ սնտուկին, որով Սնտուկը կ'ունենար 15 հատ նոյն արժեթուղթերէն ինն հին և վեցն 1903ի էմիսիօնէն. Նոր գնուած արժեթուղթերուն թիւերն էին 611,838, 611,839, 611,840, 611,841, 611,842, 611,843։ Ապա Հոգաբարձութիւնը նկատողութեան առաւ ուսուցչաց ոմանց կողմէ ներկայացեալ խնդրագրերը և որոնցմէ 300 ղրչ.ի նպաստ մը տալ ուսուցչուհի Տիկ. Պ. Զ.ի։ Նոյնպէս ամսական 100 ղրչ.ի նպաստ մը սահմանեց ուսուցիչ Մ. Ա.ի։

Միւս կողմէ Հոգաբարձութիւնը իր հաւաքչէն տեղեկանալով թէ Թաղ. Խորհրդոց ոմանց կողմէ որոշեալ վճարումները յապաղմանց կը մատնուին, որոշեց գրով մը խնդրել որ հաճին փութացնել զանոնք, և իրենց կարգին սատարեն կարօտ ուսուցչաց օգնութեան գործին։

ԻԶՄԻՐԻ Գաւառ. Ժողովին առաջին չրջանին 8րդ նիստը տեղի ունեցաւ անցեալ Հինգչաբթի կէս օրէ ետք ժամը 6ին Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Առաջնորդին և ատենապետութեամբ Ղուկաս էֆ.

Նսայեանի. ներկայ էին 19 ժողովականներ։ Օրակարգի խնդիրն էր համարատուութիւն Նախորդ Թաղ. Ժողովին և Նոր ընտրութիւն Թաղ. Ժողովին։ Օրակարգին անցնելէ առաջ Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան, Ժողովականներէն հանգուցեալ Զարեհ էֆ. Թագթագեանի համար Հոգւոց արտասանեց, որուն ունկնդրեցին ներկաները յոտնկայս։ Յետոյ կարդացուեցաւ Նախորդ Թաղ. Ժողովոյ համարատուութիւնը, որուն մէջ մանրամասնաբար նշանակուած էին Նախորդ Թաղ. Ժողովին ներկայացուած խնդիրները. ինչպէս Ազգ. Հիւանդանոցին վագֆ եղած կալուածները՝ զանազան նուիրատուներէ, Ելմտական վիճակի բարւոքման համար եղած աշխատութիւնները, Արեւեանի ամուսնական խնդրոյն առթիւ Պատրիարքարանի բռնած ընթացքը՝ հանդէպ Թաղ. Ժողովին, կալուածներ ծախելու առաջարկին ամլութեան պատասխանատուիլը ևն. ևն.։ Այս տեղեկագրին կցուած էր նաև Ժողովին հրաժարականը։ Գաւառ. Ժողովը ընդունելով այդ հրաժարականը, իր շնորհակալութիւնը յայտնեց և նոր ընտրութեան ձեռնարկելով Թաղաք. Ժողովոյ անդամ ընտրուեցան. Տիարք, Քերովբէ Թօփալեան, Գրիգոր Օտապաշեան, Սարգիս Թագւորեան, Գալուստ Փափազեան, Միսաք Մօրուքեան, Կարապետ Զաքեան և Կարապետ Պալապանեան։ Նորընտիր Թաղ. Ժողովը հրաւիրուեցաւ իր յառաջիկայ նիստը գումարել այս շաբթու։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԷՆ կը գրեն մեզի.— Վիճակիս Առաջնորդ Սրբազանը քաղաքիս Ս. Հրեշտակապետ Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ Իզմիրէ հրաւիրուած ըլլալով, այս կիրակի հանդիսաւորապէս պատարագեց և մատաղօրհնութեան նախագահեց։

—Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին քահանան շատոնց ի վեր տկար ըլլալուն չէր կրնար քահանայագործել, որուն համար Թաղեցիք այս անգամ կը փափաքին Առաջնորդ Սրբազանին ներկայութենէն օգտուիլ՝ իբր ընտրելի երկու թեկնածու ներկայացնելով քահանայական ձեռնադրութեան։

—Առաջնորդ Սրբազան Հօր ներկայութիւնը պատեհ առիթ մըն է Ս. Հ. Թաղի Խնամակալութիւնը Թաղականութեան վերածելու, որովհետև նախ որ՝ անդամներուն մեծ մասը հրաժարած է և յետոյ կուսակցական վէճերն ալ՝ շատո՜նց դադրած. Ներկայիս մէջ՝ խնամակալութիւնը գրեթէ համանիշ եղած է գանձապետ Ստեփան էֆ. Եղիաեանի, որ տակաւին հրաժարելու ալ պատճառ մը չունի, թէև իր բեռը ա՛յնքան ծանր եղած ըլլայ. իր սրտին միակ ցաւը սա՛ է որ հակառակ իր երկարատեւ պաշտօնավարութեանը՝ ժողովուրդը չէ գիտցած գնահատել իր գանձապետի դերը։ Մեր բաղձանքն այն է որ՝ ա՛լ հերիք սեպուելով տարտղնած խնամակալութեան մը քաշքշուիլը, նոր Թաղականութիւն մը քուէարկուի. հետեւաբար այս կարեւոր խնդրոյն վրայ Ս. Առաջնորդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք խոնարհաբար։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ Ամերիկ. վարժարանին Տնօրէն վեր. տօք. Ռ. Չէմպըրս ծընողաց և աշակերտաց օգտակար փափաքներուն գոհացում տալու համար, հրաւիրած էր Զուիցերիայէն Մ. Փօլ Վիւ Ֆրանսերէնի ուսուցիչը, որ ժամանակէ մը ի վեր իր պաշտօնատեղին հասած և կանոնաւոր կերպով սկսած է իր դասերուն։ Յիշեալը Ֆրանսերէնէ զատ ուրիշ լեզուաւ չկարենալ խօսելուն, աշակերտք քիչ ժամանակի մէջ մեծապէս օգտուած են. կը յուսանք թէ ա՛լ պատճառ մը չպիտի ունենան այն ծնողք որ միայն այս պակասը չնչելով չեն ուզած իրենց զաւակները ղրկել Պարտիզակի այս դպրոցը։

Տ. ԵՂԻԱԶԱՐ ՔՀ. ԱՇՃԵԱՆ Ազգ. Պատրիարքարանի հաւանութեամբ երէկ Պրուսա գնաց անձնական գործերու համար։

ԿԸ ԼՍԵՆՔ ԹԷ ծանօթ փաստաբան Յովհաննէս էֆ. Աւագեան Մըխիթար ընտրուած է Բերայի Թաղին։ Աւագեան էֆ. հայս. Լիսէի և Իրաւագիտական վարժարանին նախկին շրջանաւարտներէն է և լեզուագէտ, հմուտ ու պարկեշտ անձնաւորութիւն մըն է. որ ամէն կերպով օգտակար կրնայ ըլլալ իր նոր պաշտօնին մէջ։

Տէր և Տիկին Թէոտոր Չէօմլէքճիօղլու և զաւակները, Տէր և Տիկին Միսայէլ Չէօմլէքճիօղլու և զաւակները, Այրի Տիկին Տէսբինա Մ. Պօստանճըօղլու և զաւակները, Տիկին Մելպոմէնի Բալանճիօղլու և զաւակները, Օր. Բինէլոբի Չէօմլէքճիօղլու, Տէր և Տիկ. Իյագով Չէօմլէքճիօղլու և զաւակները, Տէր և Տիկին Եւսթաթէոս Չէօմլէքճիօղլու և զաւակները, Տէր և Տիկ. Նուսան Չէօմլէքճիօղլու և զաւակները, Տէր և Տիկ. Վասիլիոս Եւանկելոս և զաւակները, Տէր և Տիկին Ղարալամպոս Եւանկելոս և զաւակները և պարագաները խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը՝

ՀՕՃԻ ԹԷՕՓԻԼՕՍ ՉԷՕՄԼԷՔՃԻՕՂԼՈՒԻ

իրենց հօր, եղբօր, մօրեղբօր և հօրեղբօր՝ որ տեղի ունեցաւ այս գիշեր ժամը 6ին միջոցները Մաքրիգիւղի իր բնակարանին մէջ ի հասակի 62 ամաց։

Բարեկամք և ազգականք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան հանդէսին որ պիտի կատարուի այսօր ժամը 2ին (Ը. Ե.) Մաքրիգիւղի Յունաց եկեղեցիին մէջ ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը։

Մաքրիգիւղ, 18 Նոյ. 1906

ԾԱՆՕԹ. — Սիրքեճիէն կառախումբը կը մեկնի ժամը 1ին (Ը. Ե.)։

Մահազդ չընդունողներէն կը խընդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱՄ Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆԻ
(ԾՆԵԱԼ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ)

Երէկ, Պէշիքթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ ժամը 8ին տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութեան հանդէսը Տիկին Մարիամ Տէմիրճիպաշեանի, որ նախընթաց օր կնքած էր իր կեանքը ութսուն տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը մայրն էր հանգուցեալ Սեպուհ և Խօսրով էֆ.ք Տէմիրճիպաշեաններու։

Տաճարը այս տխուր առթիւ լուսազարդուած էր և դագաղը զետեղուած էր եկեղեցիին ճիշդ մէջտեղը յատուկ մահարձանի մը վրայ, ծածկուած ծաղկեպսակներէ, որոնք ղրկած էին՝ Տիկ. Ֆօթթինէ Տատեան, Օր. Գայիանէ և Օր. Նեմզուր Տէմիրճիպաշեան և Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհուրդը։

Մեռելական արարողութեանց կը նախագահէր Տ. Վահրամ Արքեպսկ. Մանկունի, իր շուրջը ունենալով Տ. Տ. Գէորգ և Մովսէս Սրբազանները, Աբարդեան ու Գալըպճեան վրդ.ները, քահանաներ ու դպիրներ։ Դասին մէջ ազակիր կեցած էին Տ. Տ. Մկրեան ու Չիզմէճեան Աւագ քահանաները և հանգուցելոյն պարագաներէն Տիկ. Լիւսիա Ճիւպըլ..ն, Տիկ. Մառի Փէշտիմալճեան, Օր. Երանուհի Փէշտիմալճեան, Օր. Սաթենիկ Պէյլէրճեան. Օր. Զապէլ Փէշտիմալճեան, և Լեւոն Տէմիրճիպաշեան, Աբրահամ Փէշտիմալճեան ու Հրանտ Քիւչիւքեան էֆ.ները։ Արարողութիւններէն վերջ Տ. Գէորգ Սրբազան խօսեցաւ դամբանականը բնաբան ունենալով «Զընթացս իմ կատարեցի, զհաւատս իմ պահեցի» Պօղոս Առաքեալին խօսքը, բացատրեց մարդուս կեանքի տեւողութեան մէջ քաշած տառապանքները և ընտ. դժբաղդութիւնները, որոնց, ըստ Ն. Սրբազնութեան, պէտք է համբերատարութեամբ դիմագրաւել և միեւնոյն ատեն պահել հաւատքը։ Յետոյ ի վեր հանեց հանգուցեալ Տիկնոջ բարեմասնութիւնները՝ իբրեւ կին, իբրեւ տանտիկին և իբրեւ գորովագութ մայր, և հանգիստ մաղթեց անոր հոգւոյն ու մխիթարութիւն հայցեց պարագաներուն։

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին՝ Մաթոս Ունճեան, Աթանիկ Արապեան, Յեսու Շամտանճեան, Խաչիկ Խօրասանճեան, Տօքթ. Սամուէլ Խան, Օնիկ Ալալըմճեան, Թադէոս Հանէսեան, Երուանդ Եւսուֆեան, Աստուածատուր Հարէնց, Յակոբ Այճեան, Գէորգ Թօրգոմեան, Տիգրան Ղօնչէկիւլ, Արտաշէս Հիւրմիւզ, Տիգրան Զայեան, Պետրոս Քիւրքճիխանլեան, Հրանտ Ֆէրուխան, Տրդատ Փափազեան, Յակոբ Արապեան, Թադէոս Մոլտովաք, Լեւոն Գարաեան, Արիստակէս Պօյաճեան, Պետրոս Հիսարլեան, Նշան Խուզիկեան, Խորէն Սարգիսեան, Յակոբ Սարաֆեան էֆէնտիները և ուրիշներ։

Մեռելական արարողութիւններու աւարտումէն վերջ դագաղը Թափօրով տարուեցաւ մինչեւ եկեղեցիին առջեւը գտնուած զառիվերին գլուխը, ուր ներկաները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին հանգուցեալին պարագաներուն։ Կերոնները կը կրէին Պաղտասար Տէյիրմէնճեան, Թորոս Պալըգճեան, Կոմիտաս Բիւլհանճեան, Գալուստ Աթլըեան, Յակոբ Կիւլեան և Զօրէն Ասատուրեան, էֆէնտիները։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցելոյն պարագաներուն։

Տէմիրճիպաշեան և Տատեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց՝ որոնք անձամբ կամ գրով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին հանգուցեալ Տիկին ՄԱՐԻԱՄ Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան առթիւ։

Այրի Տիկին Մաքրուհի Սարգիսեան և զաւակը նոյնպէս համայն ազգականք և բարեկամք ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը.

ՍԱՐԳԻՍ ԷՖԷՆՏԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ
(ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԵՑԻ)

որ յետ երկարատեւ հիւանդութեան աւանդեց իր հոգին, ի խոր սուգ համակելով իր կինը, զաւակը և համայն ազգականք և բարեկամք։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը շաբաթ առաւօտ ժամը 6ին (Ը. Թ.) Գատը գիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ ու անտի մարմինը պիտի ամփոփուի Թաղին ազգային գերեզմանատանը։

Մահազդ չընդունողներէն կը խընդրուի իբր այն նկատել ներկայս։

Գատը գիւղ 19 Նոյեմ. 1906

ԾԱՆՕԹ.— Գատը գիւղի շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 5.15 (Ը. Թ.)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ 43րդ թիւր Բիւրակն առեւտրական շաբաթաթերթին, որ կը պարունակէ հետեւեալ առեւտրական յօդուածները. — Ինչ է վէքիլը միւսախխարը. — Պանքայի գործառնութիւններ [Սակարանի մէջ].—Վաճառատան կեանքը [Ասպիթռաժի հաշիւներ].— Դատական Քրոնիկ. — Գերմ. Լեզու.— Առեւտրական Քրօնիկ [Կաշիի և մորթի հրապարակը.— Թոսիայի բաճայիրը.— Գործի այս շաբթուան մեծաքանակ վաճառումներ.— Վանեցի վաճառականներ.— Արտածութիւն.— Գաղթաբերքի հրապարակը, ևն., ևն.]։

ԲԻՒՐԱԿՆ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Թիւ 43

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԲԵՄ

Վաղը պիտի քարոզեն.—

Բերայի մէջ ժամը 4.15ին Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

Կէտիկ-Բաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ ժամը 5.15ին Վեր. Գ. Խ. Տոմպալեան։

Սկիւտարի մէջ ժամը 5.30ին Բրօֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան։

Պայպըլ-Հաուսի մէջ ժամը 5.45ին Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան։

Խասգիւղի մէջ ժամը 8ին Պատ. Ս. Յ. Զօրիկեան։

⁂ Երիտ. Քրիստ. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ժամը 9.45ին, Գումգաբուի Րէհէթին մէջ։

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՌԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճումաա կիւնիւ Սէլամլըգ րէսմը ալիսի Համիտիյէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պույրուլմուշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՌԷՍՄԻՅԷ

Տիւնքի ճումաա կիւնիւ Սէլամլըգ րէսմի ալիսինտէն սօնրա շայան պույրուլան միւսաատէյի Սէնիէյի ճէնապը Բատիշահի իւզէրինէ Ռուսիա սէֆիրի քէպիրի էսալէթլու Մ. Զինովիէվ վէ Ավիւթրիա վէ Մաճառստան սէֆիրի քէպիրի էսալէթլու մարքի Բալլավիչինի հազրաթըը սուրէթը զայրը րէսմիյէտէ հուզուրը Շէվքէթմէվֆուրը հազրէթի Թաճտարիտէ չէրէֆ միւսուլէ նայիլ օլմուշլար տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԲԱՐԻԶԻ Օսմ. դեսպան Սալիհ Միւնիր փաշա, երէկ Պոլիս ժամանեց արձակուրդով և ուղղակի Կայս. Պալատ երթալով իր հաւատարմական զգացումները մատոյց։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Իտալիոյ Անսալտօ Արմսթրօնկ գործարաններուն մէջ Կայս. Կառավարութեան հաշւոյն շինուած եօթը Թորփիլահալածներ շաբաթ օրը ճամբայ ելան դէպի Պոլիս։

ՍԵՐԳԻԱԿԱՆ Դեսպան Մ. Սիմիչ որ արձակուրդով Պէլկրատ կը գտնուէր, Պոլիս դարձաւ։ Դեսպանը իր հետ բերաւ Թուրքիոյ առեւտրական նոր դաշնագրին և անոր յարակից մաքսային սակացոյցին վաւերացեալ պատճէնները, որոնց փոխանակման գործողութիւնը այսօր պիտի կատարուի արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի և դեսպանի միջեւ։

ՕՍՄ. ԱՒԱՆԶԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ տպագրութեանը ևն. հսկելու համար Բարիզ ուղեւորեցան եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանին Տնօրէն Ատիլ պէյ, Օսմ. Հանր. Պարտքի մէքթուպճի Իսաատ պէյ և Մալիէյի Թարգմանութեանց սենեակին միւմէյիզ Հալիմ պէյ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ հաշւոյն վերջերս եկած երկու շոգենաւերէն աւելի մեծ չորս շոգենաւեր ալ պիտի գնուին Անգլիայէն։

ԷՐԷՅԼԻԻ ԱԾԽԱՀԱՆՔԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Էրէյլիի մէկ քանի ածխահանքերը պիտի յատկացուին Հիճազի երկաթուղիին, այդ ձեռնարկին պէտքերուն մատակարարութեան համար։ Արդէն իսկ 30 գործաւորներ ղրկուած են Էրէյլի, հանքերուն շահագործման համար։

«ՔԱՆԴԱՐ»ՆԵՐԸ.— Նկատելով որ շրջուն վաճառորդները ընդհանրապէս Եւրոպայէն բերուած քանդարներ կը գործածեն, որոնք յաճախ սխալ են և ժողովուրդը կը խաբուի, Քաղաքապետութիւնը որոշեց այդ տեսակ կշռորդներու գործածութիւնը արգիլել։ Միայն այն կշիռները պիտի գործածուին, որոնք Քաղաքապետութիւններէն վաւերացուած են։

ԽԱՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Իգտամ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն սրճարաններուն վրայ, ուր մարդիկ առաւօտէնէ մինչեւ իրիկուն խաղ կը խաղան։ Անոնցմէ ոմանք պարապ են, իսկ ոմանք գործի տէր, բայց երեսի վրայ թողած են զայն, խաղամոլութեան կիրքին ազդեցութեամբ։ Անոնց մէջ կան որ ընտանիքի և զաւակներու տէր են. կան դպրոցականներ ալ որ դպրոցէն կը փախչին սրճարաններու անկիւնը իրենց ապագան փճացնելու համար։ Ատոնք բանի մը փոխարէն, կամ դրամի, կամ ծխախոտի ու կերակուրի համար կը խաղան, և այս զբօսանքը ի վերջոյ մոլութիւն կը դառնայ իրենց մէջ, աւերիչ մոլութիւն մը։

ՏՂՈՒ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐԸ.—Հագիգաթ խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ թէ շատ դիւրին պիտի ըլլար և խելքի մօտիկ երբ տղոց խաղալիքներու գործարան մը հաստատէին դրամագլխի տէրեր։ Այս ճարտարարուեստը ժամանակին կար, բայց խափանուեցաւ, եւրոպական ապրանքներու ողողման առջեւ։ Դեռ կը կը տեսնուի հոս հոն արհեստաւորներ, որոնք պզտիկ առարկաներ կը շինեն յաջողապէս։ Բայց այս անբաւական է, պէտք է մեծաքանակ և այլազան կերպով արտադրել, նման եւրոպական խաղալիքներու որոնք այնքան մեծ գումարներ կը քաշեն մենէ։ Ասոր համար ալ առ այժմ բաւական է Արհեստից վարժարանին մէջ մասնաւոր ճիւղ մը բանալ տղոց խաղալիքներու պատրաստութեան։

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻԷԻ ՀԱՄԻՏԻՅԷԻ վարչութիւնը կը տեղեկացնէ իր բաժնեթուղթերը ունեցողներուն թէ, նոյն բաժնեթուղթին երկրորդ մասնավճարին համար պայմանաժամ որոշուած Նոյեմբեր 13 թուականը երկարաձգուած է մինչեւ Նոյեմբերի վերջը, որպէս զի գաւառացի բաժնետէրերը ժամանակ ունենան իրենց բաժինները ղրկելու։ Երկրորդ մասին վճարումը պիտի ընդունուի Ղալաթիա, Շիրքէթը Խայրիէի դիւաններուն մէջ, Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիյէի ճիւղը, ամէն օր, բաց ի կիրակիէն և ուրբաթէ, ժամը 6էն մինչեւ 10։

ՀՐԴԵՀԻ ապահովագրական ընկերութեանց Սէնտիքան գաւառի ժողովրդեան վրայ աննպաստ ազդեցութիւն մը ըրած է միօրինակ սակացոյցով մը ապահովագինները չափազանց աւելցնելուն համար. առաջ հանրութեան մեծագոյն մասը իր ապրանքներն ու շէնքերը առանց ապահովագրութեան չէր թողած, իսկ հիմայ 100ին ½ը 2-2½ի բարձրացած ըլլալով ժողովուրդը սկսած է տկաւ ուծանալ, այնպէս որ այսպէս երթալով պիտի գայ օր մը որ խիստ փոքրագոյն մաս մը միայն պիտի հարկադրուի ապահովագրութեան դիմելու. այս պարագան գաւառներու սէնտիքային նկատառմանը կը յանձնենք։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ Ատարազարի մէջ մասնաճիւղ մը պիտի բանար, սակայն ցարդ չէ հաստատած։ Կ'երեւի թէ ալ նոր բերքին պիտի սկսուի գործի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Եղեռնադատ ատեանը առջի օր դատեց Պասմաճը Վասիլ անուն անձը և ատոր բնակած տան տիրուհին՝ Մարիօրան ու աղջիկը՝ Ռոմալիան, որոնք Թաթավլայի կողմը նոյն տանը մէջ Բանանին սպաննած ըլլալնուն համար ամբաստանուած էին, ինչպէս գրեցինք և տան մէջ ալ քննութիւն կատարուած։ Վասիլ տասնը հինգ տարի տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ։ Մարիօրա ալ, ոճրագործութիւնը գաղտնի պահած և հեղինակը պահպանած ըլլալուն համար, վեց ամսուան բանտարկութեան. իսկ Ռոմալիա անպարտ արձակուեցաւ։

ՍՆԱՆԿ.— Գրեցինք թէ Սելանիկի Իսաադ Ֆլորանթէն Տունը սնանկացեր է։ Բայց 50,000 ոսկի է։ Սելանիկէ կը գրեն թէ նոյն սնանկութեան հետեւանքով ուրիշ երեք տուներ ալ իրենց վճարումները դադրեցնելու վիճակին մէջ են։ Սելանիկի առեւտրական հրապարակը տնտեսական անյաջող վիճակ մը կանցընէ այս պահուն։

⁂ Ծովային Առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակեց Պահչէ Գաբուի մէջ վաճառական Մ. Բրոտրոմոս Թերզիօղլուն։

⁂ Իգտամ կ'ըսէ թէ Ռոտոսթոյի մէջ արմտիքի վաճառական մը սնանկացած է 3000 ոսկի բացով։

ՀԱՃՈՅՔԻ ՊՏՈՅՏՆԵՐ.— Սիրքէճի Ֆիլիպէ պանդոկը բնակող Տաշխստանցի Մէհմէտ և ընկերը Հասան, առջի գիշեր, Ղալաթիա անցան և գինետունէ գինետուն Թափառելով, բաւական մը տաքցուցին իրենց գլուխը։ Ետքը Մէհմէտ բաժնուեցաւ Հասանէն, որ Սիրքէճի դառնալու համար կառք մը նստաւ։ Կառապանը կառքը քշեց Բերա և մարդը պտտցուց պէտք եղած տեղերը։ Կառապանը Հասանը դարձեալ Ղալաթիա իջեցուց։ Հասան շատ ուշ տեսաւ որ իր կամարին մէջ գտնուած 9 ոսկին 3 մէճիտը, և ժամացոյցն ու շղթան գողցուած են, իր գինովութեան ատեն։ Իբր կասկածելի կառապանը ձերբակալուեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.— Պոլիս, Բարմագ Գաբու, Յոյն լպուտ մը երբ առջի առտու կանուխ իր խանութին մէջ բամբակ գզելով կ'զբաղէր, յանկարծ առաստաղէն կախուած լամբարէն կրակ առին շուրջը դրուած բամպակի գուլանները։ Մարդուկը անմիջապէս ցատկեց տեղէն և աշխատեցաւ որ բոցերը մարէ, սակայն դէմքը և ձեռքերը ամբողջ այրած ինկաւ։ Դրացիները իմանալով հասան օգնութեան և կրակը մարելէ ետք մարդը փոխադրեցին Կէտիկ-Փաշա, Պալի-Փաշա Եօգուշին Վահրամ էֆ. Ասատուրեանի դեղարանը, ուր ինչպէս ուրիշ այս տեսակ առիթներու մէջ, այս անգամ ևս ձրիաբար նախնական դարմանումներ եղան խեղճ մարդուն։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

ԶՈՒԱՐՃԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ
ԹԻՒ 13րդ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ հրապարակ ելաւ այսօր հետեւեալ ճոխ և զբօսեցուցիչ բովանդակութեամբ. — Յօդուածներ ունին.— Յ. Ալփիար. — (La prière d'une vierge). Կավռօշ.—(Քրօ + Քրօ + նիկ=Քրօնիկ)։ Քաւմէն.—(Ընթերցում Խմբ.)։ Զաղա.—(Բերացի օրիորդի մը օրագիրը)։ Լիլա.—(Մնակեանին տատախը՝ խիստ զուարճալի տեսարան մը)։ Էս-Սէ. — (Ֆանթէզի սիրուն հովուերգութիւն մը)։ և Հեռագիր ու Սրամըտութեան մրցում։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Նոյմ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ հարաւային արեւմտեան գերմանական Ափրիկէի յաւելուածական վարկերուն վրայ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը, այդ մասին, բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսաւ.— «Գաղթային գործերու մէջ ծանրակշիռ տագնապի մը հանդէպ պիտի գտնուինք։ Տակաւին ժամանակ մը պիտի անցնի ափրիկեան մեր ստացուածքներուն մէջ հանդարտութիւնը վերահաստատելու համար։ Եթէ կառավարութեան առաջարկուէր ծախել կամ լքանել մեր գաղթավայրերը, մեր ժողովուրդին լաւագոյն մասերը պիտի վհատէին։ Ոչ և է նախարարապետ, որ և է Ռայխսդագ պիտի չստանձնէ այդ տեսակ պատասխանատուութիւն մը։» Ֆոն Պիւլով իշխանը, խօսքը շարունակելով, խոստովանեցաւ թէ գաղթային վարչութեան կողմէ սխալներ գործուած են, բայց այդ մասին վերագրուած ուրիշ բաներ չափազանցուած են և անիրաւ։ Նախարարապետը յարեց թէ խստիւ պիտի գործէ յանցաւոր պաշտօնեաներու դէմ, բայց պիտի պաշտպանէ անոնք որոնք անիրաւ կերպով կասկածի կ'ենթարկուին։ (Բուռն ծափեր)։ Մ. Տարնպուրկ ալ խօսելով ըսաւ թէ գլխաւոր գաղթավայրերը այցելելէ ետքը գաղթային կատարեալ ծրագիրը պիտի ներկայացնէ. յարեց թէ Թիբելսքիրի և Ընկերութեան տան հետ կնքուած պայմանագրութիւնը արդէն ջնջուած է և թէ Վէօրման տան հետ փոխադրութեանը համար կնքուած պայմանագրութիւնը յառաջիկայ դեկտ. 31ին պիտի դադրի։ Մ. Տարնպուրկ յայտարարեց թէ ամէն կերպով պիտի ջանայ Ռայխսդակին վստահութիւնը շահելու։

— Վիլհէլմ կայսրը Սիլէզիա ուղեւորեցաւ որսորդութեան համար։

ԲԱՐԻԶ.— Հրաման տրուեցաւ, որպէս զի Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժինէն երեք մարտանաւեր վաղը առտու ճամբայ ելլեն դէպ ի Մարոք։

ՄԱՏՐԻՏ.— Լոբէզ Տօմինկուէզի Դահլիճը ինկաւ։ Պատճառը քաղաքային ամուսնութեան և կրօնական ընկերակցութեանց օրինագծին մասին կատարուած վիճաբանութիւնն էր։ Ալֆոնսօ Թագաւոր այսօր խորհրդակցեցաւ Մարեշալ Լոբէզ Տօմինկուէզի, Մ. Մոնթէրօ Ռիոսի և Ազատական Մ. Մառէի հետ։ Պահպանողական Մամուլը կը փառաւորէ Պահպանողականներու յաղթանակը, և կը յայտարարէ թէ Մ. Մաւրա միայն կարող է կազմել նոր Դահլիճը, վասն զի Մ. Մոռէդ չի կրնար մէկդի թողուլ կրօնական խնդրոյ վրայ նախորդ Դահլիճին հետեւած քաղաքականութիւնը՝ որուն հակառակ է երկրին մեծամասնութիւնը։ Եթէ Պահպանողական Դահլիճ մը կազմուի, հարկ պիտի ըլլայ լուծել Խորհրդարանը։ Թէև անկարելի կը համարուի որ Պահպանողականք կարենան իշխանութեան գլուխ անցնիլ, վասն զի Խորհրդարանին մէջ բոլոր կուսակցութիւնները միացած են իրենց դէմ։

— Նոր Դահլիճը կազմուեցաւ ազատական Մ. Մօրէդի Վարչապետութեամբ։ Արտաքին գործոց նախարարն է Մ. Բէրեց Քապալերօ, Դատական նախարար՝ Մ. Ռօմանէնոս, Ելմտական նախարար՝ Տել Կակատօ։

ՊԷՇԴԱ.— Մաճառ թերթերը ի վեր կը հանեն այն խնդիրը թէ Պուտի Արքայական դղեակին մէջ կատարուած ընդունելութեան պահուն Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը յայտնապէս ցուրտ վերաբերում մը ունեցաւ Աւստրիական Ծերակոյտին պատգամաւորներուն հանդէպ, որ հակառակ են ընտրական նոր օրինագծին, մինչ կայսրը կ'ուզէ որ շուտով քուէարկուի այդ օրէնքը, առանց փոփոխման։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Նովոյէ Վրեմիայի Պերլինի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ՝ Տէօյչէ Պանք չյաջողեցաւ Ռուսիոյ մէջ հաստատուելու արտօնութիւն ձեռք ձգել, հակառակ իր բոլոր ջանքերուն։ Ասոր վրայ, Տէօյչէ Պանք Պերլինի կեդրոնատեղիին մէջ ռուսական մասնաճիւղ մը կը հաստատէ՝ ռուս յաճախորդներ իրեն հրաւիրելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Ճիշդ չէ գերման և աւստրիական Մամուլին հրատարակած այն լուրը թէ ֆրանսական կառավարութիւնը Աւստրեւսերպ մաքսային վէճին կարգադրումը պայման դրեր է Սերպ նոր փոխառութեան թուղթերը Բարիզի Սակարանին մէջ ընդունելու համար։ Ֆրանսա թէև կը փափաքի որ այս խնդիրը կարգադրուի, բայց երբեք պայման դրած չէ Սերպ փոխառութեան թուղթերուն Սակարանին մէջ ընդունուելու մասին։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

30 Նոյեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.25
Օսմանեան Միացեալ	94.85
Երկաթուղի	150.25
Պանք Օթթոման	680.—
Րէժի	—.—
Թրանսվաալ	—.—

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պարտք կը համարեմ հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել Պալֆան ապահովագրական ընկերութեան և իր Թուրքիոյ գործակալ Արշակ էֆ. Ունճեանի որ առանց յապաղման կարգադրեց Կիրասոնի վերջին հրդեհէն այրած Տիար Արշակ Գարակէօզեանի վաճառքի մթերանոցին ապահովագինը 20,000 ֆրանք։

ՄԻՀՐԱՆ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	102.34
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.27½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.36
» էն վար գինը	»	102.27½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	149.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	148.75
Երէկուան էն բարձր գինը	»	149.25
» էն վար գինը	»	148.75

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	41.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.25
Միտիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի »	ֆր.	173.
Քոմէրսիալ	Ա. Ո.	9.08
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	117.—
» Օրտինէռ	»	101.—
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.70
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	11.—
Ժիւխասանս Թրամվայ	» »	6.15
» պարտաթուղթ	ֆր.	495.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	310.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	450.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբս. 1886		333.50
» » » 1903		268.50
Թրանսվալ		59.59

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	435.50
» » » նոր	Օ.Ո.	4.04
Լաւրիոմ	ֆր.	74.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Անգլիական ոսկի	109.36
Բօլ	90.30
Մէճիտիյէ արծաթ	107.24
Ռուսլի Թղթադրամ	8.66
Քրիմից	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	109.32½
Բարիզի	» »	ֆր.	22.98¾
Վիէննայի	» »	քուրօն	21.95
Պերլինի	» »	մարք	18.69

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՄԵԿՈՒՍԻ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

ՈՒՐ ԿԱՎՌՈՑ ԿԸ ՀԱՐՑԱՓՈՐՁԷ ՄԻՄՈՍԸ

Սպասեցի որ Տիար Ենովք հաճի հարցարան մըն ալ ինծի ուղղել՝ չարելով իմ հասցէիս կարգ մը հարցումներ թէ՝

Ժամը քանի՞ն կը պառկիմ, գիշերը քանի՛ անգամ քունիս մէջ կ՚արթըննամ... զանազան ու զարմանազան պատճառներու համար, փողոցը քալած ատենս ա՞ջ ոտքս առաջ կը նետեմ թէ ձախս, սիրտս կուրծքիս ո՞ր կողմը կը գտնուի, քիթս սրբած միջոցին՝ փո՞ղի, սրինգի՞, թմբկի՞ թէ քնարի ձայն կը հանեմ, ամիսը քանի՞ հեղ շապիկ կը փոխեմ, սուրճը շաքարո՞վ կը խմեմ թէ անշաքար, խոստովանանք եղած ատենս բոլոր մեղքերս կը զրուցե՞մ տէրտէրին, ըսկամպիլ խաղացած միջոցիս աբուին նշանը ո՞ր աչքովս կուտամ և վալէն ինտո՞ր կը հասկցնեմ, տա՞ք ջուրով կը լուացուիմ թէ պաղով, քնացած ատենս աչքերս կը փակե՞մ, և այլն։

Գիտեմ թէ բոլոր ասոնք աւագ ու... գապագ կարեւորութենէ զուրկ են ու մէթալիկ մը չեն արժեր, գիտեմ թէ բոլոր այս մանրամասնութիւնները ո և է առնչութիւն չունին աշխարհիս դառնալուն հետ, նոյն իսկ գիտնալու յաւակնութիւնը ա՛լ աւելի առաջ տանելով՝ գիտե՛մ թէ ընթերցողին ինչ... փոյթն ու հոգը այս խնդիրները, որոնք մի միայն քեզ, սպասուհիդ և չա՛տ չա՛տ պարոն բժիշկդ կրնան հետաքրքրել՝ երբ ... անոր այցագինը վճարելու ըլլաս։

Սակայն, գրագէտը հաճոյքէն կը մեռնի երբ այս տեսակ հարցարան մը ուղղուելու ըլլայ իրեն և Երկաթուղիի վիճակահանութեան առաջին պարգեւը շահածէ աւելի կ՚ըլլայ, երբ կարենայ այդ հարցումներուն պատասխանելով՝ թերթին հազարաւոր ընթերցողները հետաքրքրել թէ՝ երբ ինք փորհարութենէ տառապի Ենո՞ս կը խմէ թէ ճինճ-եաղի։

×

... Ու ո՛չ միայն գրագէտը։

Դերասանն ալ, նկարիչն ալ, արձանագործն ալ, (վերջապէս բոլոր անոնք որ արուեստով կը զբաղին, արուեստը գրուած ուով և ո՛չ հով) միեւնոյն... անուշապուրին սօյն են։

Կը կարծեն թէ աշխարհ իրենց վրայ յառած է իր հսկայ ակնոցը՝ դիտելու համար իրենց ամենափոքր մէկ շարժումը կամ դիմախաղը իսկ և մարդիկ՝ Հիւսիսային բեւեռէն մինչեւ Հարաւայինը, միա՛կ մտասեւեռում, միա՛կ մտածում մը, միա՛կ տէրs մը, միա՛կ փափաք մը ունին. — հասկընալ թէ այնինչ մեծանուն արուեստագէտը որ թոփո՛ւ թոփո՛ւ մէկ-երկու գնահատող ունի միայն... իր ընտանեկան շրջանակին մէջ, իրիկունները գուլպայո՞վ կը պառկի թէ գուլպան հանելով կը պառկի, ի՞նչպէս գուլպան կը հանէ, ի՞նչպէս գուլպան կը հագնի, և գուլպան բռնել տալու համար ժառըթիե՞ռ կը գործածէ թէ... վարտիքին փաչային կապերը վրայէն կը կապէ։

Ասկէ բաւական տարիներ առաջ, երբ տակաւին ո՛չ Ենովք և ո՛չ ալ ես այսօրուան չափ տեեզերահռչակ չէինք եղած, Թաքսիմի Պարտէզին առջեւ Եւային դուստրներէն մէկը խօվալամիշ կ՚ընէինք՝ մինչ մեր կուրծքը Պիւլպիւլ-Տէրէի գնչուներու ծակ փքոցներուն նման կը հեւար ու կը փչար։

— Ենո՛վք... կանչեցի պահ մը բարձրաձայն։

Ենովք դող ելաւ։

— Սո՛ւս, ըսաւ խորհրդաւոր շեշտով մը, մէյ մըն ալ անունս բարձրաձայն մի՛ ըսեր։

— Ինչո՞ւ, հարցուցի նմանապէս խորհրդաւոր շեշտով մը։

— Ամէն մարդ կ՚ելլէ կը ճանչնայ, պատասխանեց Ենովք ամենայն պաղարիւնով։

Վստահ եմ թէ սիրելի բարեկամս առաջինը պիտի ըլլայ խնդացողը այն հին ու տղայական անճէpօsէն, զոր մոռցած է անշուշտ՝ սակայն, ամէն պարագայի մէջ, մեր ամէնուս տկար կողմն է այս։

Մեր խեղճն է տեսնել որ համայն աշխարհ՝ ձգած իր գործը, արհեստը և կինը՝ մեր կեանքին մանրամասնութիւններովը կը զբաղի, և չենք վարանիր ինքզինքնիս լուսանկարել տալ՝ գրած ատեննիս, կարդացած ատեննիս, ծխած ատեննիս, պառկած ատեննիս, տուն ըրած ատեննիս, մտած ատեննիս, բարկացած ատեննիս, քալած ատեննիս, հերած ատեննիս, մարսած ատեննիս եւ այլն։

Ահա՛ արուեստագէտներուն այս հոգեբանական պէտքին գոհացում տալու համար եղած է Հարցարանը, այն Հարցարանը որուն ի զուր սպասեցի իմ կարգիս, և որ չէ՛ր գար, չէ՛ր գար։

Եւ որովհետեւ անիկա իմ քովս չէր գար, որոշեցի ես անոր քովը երթալ։

Ու Պ. Կավռոս գնաց տեսնել և էնքէրվիու ընել Պ. Միմոսը։

×

Պ. Միմոս՝ իր Օթել տը Լոնտրի մասնաւոր յարկաբաժնին մէջ շատ լաւ ընդունելութիւն մը ըրաւ Պ. Կավռոսին, որ իր կարգին քանի մը խորին խոնարհո թիւններէ վերջ՝ ջերմապէս սեղմեց այն փափուկ թաթիկները, որոնք Պ. Միմոսին կը պատկանէին անվիճելիօրէն։

—Հրամմեցէ՛ք, ըսաւ Պ. Միմոս բազկաթոռ մը ցոյց տալով Պ. Կավռոսին, ուր սա հանգչեցուց իր նստատեղին խիստ շնորհալի եղանակով մը։

—Տէ՛ր, ըսաւ այս վերջինը, ձեր անհուն ներողամտութիւնը կը խնդրեմ իմ այս աններելի indiscrétionիս համար, որով առաւուն կանուխ.— կէսօրէն ժամ մը առաջ, — եկայ ձեզի անհանգիստ ընել, ձեր մտաւորական բարձր աշխատութիւնները ընդմիջելու խոշոր մեղքը գործելով, մեղք մը որ մահացու եօթը մեղքերէն ութերորդը պարտի ըլլալ։

—Քա՛ւ լիցի, պատասխանեց Պ. Միմոս համեստագոյն շեշտով մը և իր առաւօտեան ժաքէթին գրպանէն ադամանդեայ թանկագին բօրդ-սիկառ մը հանելով՝ հատը քսան ֆրանքնոց բարակ բուռօ մը հրամցուց իր այցելուին։

Պ. Կավռոս ամենայն քաղաքավարութեամբ ընդունեց հրամցուած բուռօն և ... երկու հատն ալ կամացուկ մը գրպանը նետեց՝ դուրսը ծախելու համար վերջէն։

Ու Միմոս և Կավռոս դէմ դիմաց նստած սկսան ծխել իրենց բուռօները, որոնց եթերայինօրէն կապոյտ ու քսան ֆրանքնոց մուխը՝ երազային ամպի մը նման կը բարձրանար և օդին մէջ իրարու կը ձուլուէր։

Պ. Միմոս մատը սոնէթ էլէքթրիքին վրայ դնելով՝ դրան սեմին վրայ կռումը երեւցաւ.

—Շիշ մը շամբանիա, 1760էն... հրամայեց Մանզումէ մեծանուն օրաթերթին մեծանուն խմբագիրը։

—Տէ՛ր, ըսաւ կռումը յստակ անգլիերէնով մը, ուրկէ Միմոս ոչինչ հասկցաւ, ձեր լանsօն վարը ձեզի կը սպասէ կոր...

—Կառապանիս ըսէ որ թող կառքը ախոռը քաշէ, այսօր դուրս չպիտի ելլեմ, հասկցա՞ր։

—Եէ՛ս, պատասխանեց կռումը։

Պ. Կավռոս ոտքը ոտքին վրայ նետեց, բայց յետոյ վիշելով յանկարծ թէ որո՛ւն ներկայութեանը կը գտնուէր, ոտքը ոտքէն վար առաւ։

—Պարո՛ն Միմոս, ըսաւ, անշուշտ պիտի հարցնէք այցելութեանս նպատակը...

Միմոս չպատասխանեց և սկսաւ խաղալ իր ձախ ձեռքի բթամաթին մատնիովը, որ ջուրի մէջ և Պէզեսթէնի մէջ 2500 ոսկի կ՚արժէր։

—Ի՛նչ գեղեցիկ մատնի... ըսաւ Կավռոս հիացումով։

—Հաւնեցա՞ք... ուրեմն թո՛ղ ձերը ըլլայ, ձեզի կը նուիրեմ։

—Մէրսի՛, պատասխանեց Կավռոս՝ 2500 ոսկինոց մատնին գրպանը դնելով։

—Մատերնիդ չդնէ՞ք,

— Ես մատնիները գրպա՛նս կը դնեմ...

Այս միջոցիս կռումը՝ կը բանար 1760էն ի վեր մնացած շամբանեայի շիշը, որուն վրայ առնուազն տասը օխա փոշի կար։

—Կենացնո՛ւդ։

—Նո՛ւդ, արձագանգեց Միմոս։

—Արդ, աւելցուց Կավռոս՝ ընդմիջուած խօսակցութեան կտրուած թելը իրարու կապելով, այցելութեանս նպատակն է ձեզ էնքէրվիու ընել, բան մը որ ընթերցողներս երջանիկ պիտի կացուցանէ և իմ ապագաս պիտի ապահովէ խմբագրութեան ասպարէզին մէջ։

—Ո՛հ, շնորհակալ եմ, սակայն ի՞նչ եմ ըրած արժանանալու համար ա՛յսչափ պատիւի...

—Ի՛նչ էք ըրա՞ծ, ի՛նչ էք ըրա՞ծ, բացագանչեց Կավռոս՝ ա՛յսչափ համեստութենէ գայթակղած։

—Այո՛, ի՞նչ եմ ըրած։

—Ամէն տեսու սիւնակներով անտանելի պօշպօղազլըթիւն կ՚ընէք կոր, միթէ քի՞չ բան է...

Համեստութեան շիկնումը նորէն ելաւ մինչեւ աչքերուն ճերմակը Միմոսին որ աչքերը կը խոնարհեցնէր ա՛յսչափ գովասանքի տակ ընկճուած։

— Ուզածնիդ հարցուցէ՛ք, պիտի պատասխանեմ, մրմնջեց Միմոս՝ միշտ համեստագոյն խոնարհ շեշտով մը, քանի որ ասով ծառայութիւն մը ըրած պիտի ըլլամ հայ գրականութեան...

Պ. Կավռոս՝ էնքէրվիուճիի անհրաժեշտ զէնքերովը առաջուց զինուած՝ մէկ ակնթարթի մէջ գրպանէն հանեց sէմէք մը լրագրի թուղթ, հինգ փարանոց և անօթութեան վայրկեաններուն ճօթը կրծուած մատիտ մը, առջի օրը կերած բասթրմայէն կտոր մը, իր ստացած հիացողական նամակներէն քանի մը հատ, հացի փշրանքներ, նպարավաճառին հաշիւը ևն. և պատրաստուեցաւ նօթել։

Պ. Միմոս պարագային յարմար ներշնչուած ձեւ մը առաւ, ճէզ-լօնկին վրայ փռուեցաւ, ոտքը ոտքին վրայ նետեց և հինգ մատները՝ սանտրաձեւ՝ մազերուն մէջ խոթելով, պատրաստուեցաւ պատասխանել.—

×

Պ. Կավռոս.—Քանի՞ տարու էք։

Պ. Միմոս.= Chi lo sa?։ Միայն ա՛յսչափ գիտեմ թէ մեր դերասանուհիներէն մէկուն հետ միեւնոյն օրը ծնած եմ, և որովհետեւ անիկա երբեք 23 տարեկանէն անդին անցնելու դիտաւորութիւն չունի, ես ալ կարծեմ յաւիտենապէս 23 տարու պիտի մնամ։

—Մնած վայրկեաններնիդ յատկանշական ի՞նչ բան ըրած էք։

=Կ՚աղաչեմ, նախ դուք ըսէք թէ երէկ իրիկուն ի՛նչ կերաք։ Միայն ասչափը կը պատմեմ որ՝ ծնած վայրկեանս կ՚երեւի թէ աչքերս գոցեր և ընդա՛յ ընդա՛յ պօռացեր եմ։

—Ո և է գուշակութիւն կատարուա՞ծ է ձեր օրօրոցին քով։

=Նոյն պահուն փողոցէն Ֆայնի գնչուհի մը կ՚անցնի եղեր, անմիջապէս կանչեր են զայն, և փոխան մէկ քառասուննոցի՝ յարգելի գնչուհին յայտարարեր է որ եթէ ապրելու ըլլամ, օրը երկու անգամ պիտի ճաշեմ։

—Ինչո՞ւ պեխերնիդ կ՚ածիլէք։

=Իշկեմպէ չօրպասի խմած ատենս պեխերովս իշկեմպէին մէջինները չաւլելու համար։

—Ի՛նչ գիրք կը կարդաք։

=Մանչէրու բօնամին, և թէ Ի՛նչ պէտf է գիտնալ դեռատի աղջիկ մը։

—Աշխարհիս բոլոր բանաստեղծներուն մէջ զո՞վ կը նախընտրէք։

=Եղուարդ Գոլանճեանը։

—Կնոջ մը քով ի՛նչ բան կը սիրէք։

=Իր սունտերը։

—Կին մը ձեր աչքին գեղեցիկ երեւալու համար ի՛նչ յատկութիւն պէտք է ունենայ։

=Աղուոր ոտքեր, չիք կօշիկներ և բարեձեւ սրունքներ։

—Ինչո՞ւ չէք ամուսնանար։

=Կնկանս հետ չկռուելու համար։

—Օրին մէկը երբ կարգուիք, ինչո՞ւ պիտի կարգուիք։

=Կնկանս հետ կռուելու համար։

—Հիմնենեան երջանկութիւնը ինտո՞ր կ՚ըմբռնէք։

=Էրիկ կնիկ իրարու խօսք չհասկնալով։ Որովհետեւ եթէ հասկնան, ալ իրարու ըսելիք չպիտի ունենան մինչեւ աշխարհիս վերջը։

—Մեր գրագէտներուն մէջ որո՞նց կը հիանաք։

=Եղիսիացի Գ. Կ. Ո.ին։

—Ձեր աղօթքներուն մէջ ի՛նչ բան կը խնդրէք Աստուծմէ։

=Քիչ մը խելք և շատ մը յօդուածի նիւթ։

—Ձեր գիտցած քաղաքներէն ո՞րը կը սիրէք ամէնէն աւելի։

=Բերան՝ իր աղուոր կիներուն համար, Իզմիրը՝ իր գեղանի սպասուհիներուն համար, Սելանիկը՝ իր Իսրայէլի աղջիկներուն համար, Տրապիզոնը՝ իր խամսի ձուկերուն համար, Պարտիզակը՝ իր կաթնտուներուն համար, Արմաշը՝ իր կովակառքերուն համար, Գերմանիան՝ իր օրթօտօքսիս աղջիկներուն համար, Բարիզը՝ իր երգչուհիներուն համար, Սպանիան՝ իր մաչիչին համար, Բորդուկալը՝ իր խոշոր... նարինջներուն համար, Ամերիկան՝ իր ոսկեհանքերուն համար՝ որոնք երբեք իմս պիտի չըլլան, Աֆրիկէն՝ իր վայրենի սեւ կիներուն համար, և Սամսոնը՝ հոն ուտելիք ծեծիս համար։

—Հապա ամէնէն աւելի ո՞ր երկիրը կ՚ուզէք ճամբորդել։

=«Այն երկիրը, ուր նարինջները կը ծաղկին»։

—Ձեր կինը պիտի ծեծէ՞ք ապագային։

=Այո՛, որովհետեւ կիները հաւկիթներու կը նմանին, ո՛րչափ ծեծես, ա՛յնչափ կը համովնան։

—Երբ վիճակահանութենէն 600000 ֆր. շահիք քանի՞ եկեղեցի պիտի շինէք և քանի՞ դպրոց։

=Մէյ մը շահիմ, վերջէն կ՚ըսեմ։

—Ի՛նչ կարծիք ունիք վարդապետներու ամուսնութեան մասին. պէ՞տք է կարգուին։

=Եթէ կարգուելու պէտք ունին՝ ինչո՞ւ չէ՛, մարդիկը ի՛նչ ապուր խառնեն, եթէ չեն կրնար ամուրիութեան դիմանալ։ Ո՛հ, միթէ Թօքախտ ըլլան, անգո՛ւթ։

—Մարդ անկուսակութեան քանի՞ օրէն կը վարժուի։

=Քառասուն օրէն։

—Գաւառային չդանձուած բաժանորդագինները գանձելու համար ի՛նչ գիւտ կրնանք յղանալ.

=Ատիկա իմ գործս չէ, Էտխարնին հարցուցէք։

—Դրամօժիտ չունեցող աղջիկ մը ի՛նչ պէտք է ընէ։

=Պէտք է... տունը մնայ։

—Մնակեանին կոտրած սրունքին համար ի՛նչ կ՚ըսէք։

=Ո՛չ Ջարդար եմ, ո՛չ ալ Խնդիր, որպէս զի... խնդիր հանեմ։

—Խնդիրեանի իրաւունք ունի թէ Ջարդարեան։

=Ան ալ գնա՛ պապայիդ հարցուր։

—Ամուրի բասխօնէրներ ընդունող ընտանիքներու համար ի՛նչ կ՚ըսէք։

=Խնդրեմ, յարգելի տանտիրուհիիս հետ չէմ կրնար գէշ մարդ ըլլալ։

—Մարդ ի՛նչ կը քաշէ ամուրիութեան երեսէն։

=Ատիկա ես շատ լաւ գիտեմ, բայց Քասիմ ալ ինէ առաջ գիտնալու է։ Քանի որ ա՛յնչափ բան գրեց հօրը երեսէն, զօքանչին երեսէն, կեսուրին երեսէն, kօյիւsիւն-kէօriւրն երեսէն, թող անգամ մըն ալ գրէ թէ ամուրի մը ի՛նչ կը քաշէ առտու-իրիկուն... Ամուրիութեան երեսէն։

—Ի՛նչ կարծիք ունիք դերասանութեան ասպարէզին նկատմամբ։

=Ո՛հ վսեմ ասպարէզ մըն է նա։

—Կը յանձնարարէ՞ք որ մէկը դերասան ըլլայ։

=Եթէ պիտի ըլլայ իմ յանձնարարութիւններուս ականջ չի կախեր։

—Աղջիկ մը դերասանուհի ըլլալով ի՛նչ կը կորսնցնէ։

=Ոչի՛նչ, ընդհակառակը շատ մը սիրտեր կը շահի, եթէ աղուոր է։

—Դերասան մը երբ ծափահարուի, ի՛նչ կ՚ըլնայ միտքը։

=Նպարավաճառին ունեցած պարտքը։

—Իրա՞ւ է որ դերասաններ երբեմն անկուտի կը մնան։

=Առանց իր երբեմն անկատուիութիւններուն՝ դերասանութիւնը փարա՛ մը չըներ արդէն։

—Դերասանները իրար չա՞տ կը սիրեն։

=Ո՛հ, չա՛տ։

—Հոս ու հոն խել մը պարտքեր ունեցող մարդը ճամբան ինտո՞ր պէտք է քալէ։

=Աշխարհագրական քարտէսով։

—Ռուսական 32 ղչ.նոց լամթիք մը գնուած միջոցին ի՛նչ տպաւորութիւն կը գործէ մարդուն։

=45 աստիճան ջերմութիւն և մահու քրտինք։

— Սմբատ Բէչէճեան օրը քանի՞ քայլ կ՚առնէ։

=2,656,978,483 քայլ։

—Դերասան մը առաջին անգամ թատերաբեմ ելլելուն՝ ի՛նչ կը զգայ։

=100 թիւը երթալու —անդիմադրելի պէտք մը։

—Հայու կինը կը սիրէ՞ք։

=Ինչո՛ւ չէ, միայն թէ ամէնէն աւելի կը սիրեմ ա՛յն հայու կինը որ ամէնէն նուազ հայու կնկան կը նմանի։

—Ի՛նչ նիւթի վրայ կ՚ուզէք որ խօսի ձեր իտէալ կինը։

=Տօլմա դնելու եղանակին վրայ։

—Ո՞ր ազգէ կիները կը նախընտրէք։

=Կինը՝ Արուեստին նման՝ ո՛չ հայրենիք ունի, ո՛չ ալ ազգութիւն։ Կը սիրեմ բոլոր այն կիները որ կրնան սիրուիլ, ճիշդ ինչպէս որ կիները չեն վարանիր սիրել հօթենթոթներու երկիրէն տգեղ մէկը, երբ քանի մը հազար ոսկի ունի գրպանը։

—Ի՛նչ է ձեր գաղափարը ֆէմինիզմի մասին։

=Խիստ լաւ, այն օրէն ի վեր ուր կիները Բարիզի մէջ սկսան կառապան ըլլալ և մեր մէջ՝ ատամնաբուժուհի։

—Ի՛նչ է պատիւը։

=Աղգրական նշան մը։

—Կիները պէ՞տք է աշխատին՝ դրամ շահելու համար։

=Անշո՛ւշտ, մանաւանդ դրամ չշահող մարդոց կիները։

—Կը սիրէ՞ք սափրիչները։

=Ո՛հ, հոգւո՛ւս չափ. մանաւանդ երբ կը սկսին ձեզի հետ մտերիմնալ և սրամիտ կատակներ ընել։

—Դրավաճառ մը ի՛նչ կ՚ընէ իր յաճախորդներուն։

=Խազըխ կը նետէ։

—Ի՛նչ միտք ունիք ընել ապագային։

=Մեռնի՛լ։

—Ինչպէս կը մխիթարէք ինքզինքնիդ, երբ ձեզի չհաւնին։

=Ապուշնե՛րը, — կ՚ըսեմ — չեն հասկնար կոր իմ տաղանդս։

—Կնոջ մը աչքը մտնելու համար ի՛նչ կ՚ընէք։

=Կը գովեմ զինքը։

—Երբ գրպաննիդ դրամ չունենաք, ինչպէս կ՚ապրիք։

=Պարտքով։

—Կ՚ախորժի՞ք յղի կիներէն։

=Ո՛չ իրենց էրիկներուն չափ։

—Ո՞րն է ձեր ամէնէն աւելի ջիղերուն դպած մարդը։

=Ա՛յն գրաշարը, որ յօդուածս աղուորցնելու բարեմիտ նպատակով՝ կը սրբագրէ զայն և իր խելապատակէն բաներ կ՚աւելցնէ, և երբ առարկութիւն մը ընելու ըլլամ, առանց վարանելու ալ՝ «Ասանկը աւելի աղուոր չեղա՞ւ մի» կը հարցնէ։

—Կին մը ո՞րչափ կրնայ վեր առնել իր փէշերը ցեխոտ օրերուն։

=Թո՛ղ էրկանը հարցնէ։

—Աշխարհիս վրայ ո՞րն է ամէնէն անտանելի բանը։

=Նոր ջութակի սկսած մէկու մը առօրեայ էգզէրսիզները։

—Կին մը ամերիգա՞ն խասայէ թէ մետաքսեղէն կերպասէ պէտք է շինէ իր շապիկները։

=Աս ալ ամուսնին քսակը գիտէ։

—Ի՞նչ է մերխս մը։

=Կին մը որ կուգայ, կ՚անցնի, կ՚երթայ, բայց երբեմն ալ... կը մնա՛յ։

—Երիտասարդ մը ե՞րբ պէտք է կարգուի։

=Երբ փարա ունենայ։

—Հապա աղջիկ մը։

=Երբ առնող մը գտնէ։

—Ո՞րն է ձեր երազած իտէալ կինը։

=Այն կինը որ իմ կինս չէ և չի կրնար ըլլալ։

—Երջանիկ ապրելու համար ի՛նչ դեղագիր կուտաք։

=Ամէն կէս ժամը անգամ մը մէյմէկ ապուրի դգալ անտարբերութիւն։

—Ի՛նչպէս կը գրէք ձեր յօդուածները։

=Գրիչով և թուղթով։

—Ի՛նչ է ձեր գրականութեան բարձր գաղափարականը։

=Լեզուն չաբաթական մը առնել։

—Եթէ չաբաթական մը չտա՞ն։

=Նորէ՛ն կը գրեմ։

—Ի՛նչ գաղափար ունիք այն դպրոցականներուն վրայ, որոնք դպրոցէն կը վռնտուին։

=Զվռնտուածներէն աւելի անո՛նց վրայ հաւատք ունիմ և կը սիրեմ զանոնք, որովհետեւ իմ գլուխս ալ եկած է։

—Աղքատին աղջիկը ինչո՞ւ տունէն կը փախչի։

=Կերակուր ուտելու համար։

—Ի՛նչ կ՚ըսէք այն գաւառացիներուն որոնք անպատճառ Պոլիսէն աղջիկ առնել կ՚ուզեն։

=Գուզիններս կը յանձնարարեմ։

—Ինչո՞ւ խմբագիր էք եղած։

=Պօշ լաֆեր գրելու համար։

—Ինչո՞ւ դերասան եղած էք։

=Պօշ լաֆեր ըսելու համար։

—Բերայի մէջ ո՞ր փողոցը պիտի փափաքէիք բնակիլ՝ չտափակնալու համար։

=Ֆերիտիէ փողոցը։

—Երբ պարահանդէս մը երթաք, ի՛նչ բանի վրայ կը խորհիք։

=Աշխարհիս ունայնութեան վրայ։

—Ո՞ր պարը կը սիրէք պարել։

=Քագոսին պարը։

—Ամէն մարդ տարեգլխուն ո՞ր տարեցոյցը պիտի գնէ։

=Ամենուն Տարեցոյցը։

—Կը սիրէ՞ք կիներու հարթ նետել։

=Քառուզօէն առաջ՝ այո՛, բայց կառուզօին գլխուն եկած խայտառակութենէն ի վեր՝ ո՛չ։

—Գիշերները ի՛նչպէս կը քնանաք։

=Մինակս։

—Զէ՛, այսինքն երբ քուներնիդ չգայ ի՛նչ կ՚ընէք։

=Քունս միշտ կուգայ, բայց երբ պատահմամբ դալու չըլլայ՝ իմ յօդուածներէս մէկը կը կարդամ։

—Հանճարեղ մարդիկը կը սիրէ՞ք։

=Աւելորդ հարցո՛ւմ, մարդ միշտ ինքզինքը կը սիրէ։

—Նուագահանդէսի մէջ ի՛նչ կ՚ընէք։

=Ամէնուն ըրածը. կը քնա՛նամ։

—Երբ յօդուածի նիւթ չգտնէ՞ք ի՛նչ կ՚ընէք։

=Բանագողութիւն։

—Ձեր կինը պիտի խաբէ՞ք։

=Բարի օրինակ ըլլալու համար անոր։

—Ո՛ր շոքոլաթը կ՚ուտէք։

=Շոքոլա Վիլլար, մանաւանդ երբ ձրի ըլլայ։

—Մէկ մէկալ ի՛նչ կ՚ընէ։

=Մէկ մէկալ թուաբանութեան մէջ կ՚ընէ երկու, բայց ամուսնութեան մէջ 3, 4, 5, 6 և աւելի։

—Ի՛նչ է ձեր նշանաբանը։

=Dolce far niente!

×

Դեռ շատ պիտի երկարէր էնքէրվիուն...

Բայց ճաշի ատենը եկած էր և կռումը ճաշարան կը հրաւիրէր Տիար Միմոսը։

—Հրամմեցէ՛ք ճաշենք, առաջարկեց Պ. Կավռոսին։

—Եթէ ես Երջանիկ Արամին ճաշարանը չճաշեմ՝ ստամոքսս կ՚աւրուի, պատասխանեց այս վերջինը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՔԲՕՍԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ
ԸՆԹԵՐՑԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ
ԱՋՈՒԸՍԻՆ ԼՈ՛ՅՍ

Շաբթուս հրապարակ կ՚ելլայ առաջուց իր վրայ ա՛յնքան խօսեցուցած, շնորհալի ու հրաշալի գիրքը,

ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

1907, յառաջիկայ Տարուան համար։

ՀԵՂԻՆԱ՞ԿԸ

կ՚ուզէf գիտնալ այս զբօսալի ու պիտանի Տարեցոյցին.—

Նո՛յն ինքը,

ՓԻՏՈՒՄԸ

Իսկ հրատարակութիւնը ստանձնած և կատարած են ծանօթ Տպարանատէրք ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ, որոնք ոչի՛նչ խնայած են՝ այս Տարեցոյցին զուտ գեղարուեստական հանդամանք մը տալու և ճշմարիտ Սալոնի Գիրք մը դարձունելու համար զայն։

Նիւթերու այլազանութեան և շահեկանութեան կրկնակ տեսակէտներով, ո՛չ մէկ տարեցոյց կրնայ մրցիլ այս գիրքին բովանդակութեանը հետ։ «ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ» ստուգիւ աննախընթաց գործ մըն է, և լիուլի արդարացունող՝ իր Տարեցոյց անունը։ Հեղինակը իր խկատիպ գրիչով յաջողած է իր անդրանիկ այս երկին բոլո՛ր էջերը զարդարել ա՛յնպիսի նիւթերով՝ որոնք ամէ՛ն ճաշակի ու տարիքի պատկանող անձերէ կարելի ըլլան կարդացուիլ։

Ուրեմն.

Ուրեմն, մի՛ ուշանաք և ցնծացէ՛ք ձեր 8 դրուշը, գնելու համար

«ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ»ն,

ՔԲՕՍԱԼԻ ՈՒ ՊԻՏԱՆԻ

Միակ կեդրոնատեղի «Վ. եւ Հ. Տէր-Ներսէսեան Տպարան Սուլթան Համամ, Կ. Պոլիս։

Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։ 1—2

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Նոյ. 16 Հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օխան	35—36
Երկրորդ »	»	$33\frac{1}{2}$—34
Խառն		32—$32\frac{1}{2}$
Ջավտարլը		30—31
Կարծր առաջին	»	37—38
Կարծր միջին	»	34—36

Երէկ 15 վակոն Անատօլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ Ղրշ.

Տեղական գըրմա Ա.	պարկ	67—68
» » Բ.	»	65

ԹԵՓ

Օխան 16—$17\frac{1}{2}$ փարա

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ	քիլէն	$12\frac{1}{2}$—13
Ռումէլի	»	12—$12\frac{1}{2}$

ՑՈՐԵՆ

Փակում Նոյեմ. 29ի

Նիւ—Եորք	
Տրամադրելի	$82\frac{1}{8}$
Մայիսի համար	$84\frac{3}{8}$
Հոկտ. ի »	—
Դեկտ. ի »	$81\frac{3}{4}$
Չիքակօ	
Տրամադրելի	
Մայիսի	$78\frac{5}{8}$
Դեկտեմբերի	$73\frac{1}{4}$

ԻՆՁ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ
ԴԵՌԱՏԻ
ԱՂՋԻԿ ՄԸ

ԱՄԷՆ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԿԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳԻՐՔԸ

Ամերիկացի նշանաւոր Բժշկուհի Տիկ. Աչէնի այս գիրքը իր տեսակին մէջ անմրցելի է, որ Օ. Արզումանի հրատարակութեանց շարքին առաջինն է, անգլիերէնէ Հայերէնի թարգմանած է Մ. Շամտանճեան։

Սագաեան մաքուր տպագրութեամբ այս գիրքը կը ծախուի Պոլսոյ բոլոր հայ գրավաճառներուն՝ ինչպէս նաեւ Բերա՝ Վայս, Օթթօ Քայլ և Լիպռէյի Մօտէռն գրավաճառանոցները

ԳԻՆ 7 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղին է Սագաեան Տպարան, Կալաթա, Գուրշունլը խան թիւ 7

Այն աղջիկը որ չի փութար այս գիրքը կարդալ մեծ առիթ մը կորսնցուցած կ՚ըլլայ իր անձը ենթարկելով իր սեռին և տարիքին յատուկ շատ մը վտանգներու։

ՈՒՐԵՄՆ

Թո՛ղ ամէն հայր կամ մայր փութայ իր աղջկան համար հատ մը առնել այս գիրքէն, եթէ իր ծնողական ամէնէն մեծ պարտականութեան մէջ չուզեր թերանալ։ 5—10

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ